

το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 Ζαγορίσιους στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 374

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

2009

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

Αρτος και θεάματα στην επαρχία

Αυγουστιάτικος πολιτιστικός πυρετός

Ο Αύγουστος, για την άνυδρη πολιτιστική επαρχία και τα χωριά της, είναι ο μήνας της πολιτιστικής... ευωχίας, έτσι που στο τέλος να κινδυνεύει από... οξεία πολιτιστική δυσπεψία.

Ξεφυλλίζοντας τις μέρες αυτές τον τοπικό μας τύπο, μένει κανείς έκπληκτος κι απορημένος από τον αριθμό και την ποικιλία των πολιτιστικών και παραπολιτιστικών εκδηλώσεων: Κάθε Δήμος και Δημοτικό Διαμέρισμα και την πολιτιστική του εκδήλωση, έτσι όπως κάποτε λέγαμε... «κάθε χωριό και γήπεδο κάθε πόλη και γυμναστήριο...» (κάπως έτσι...).

Όμως, λίγες εκείνες που ξεχωρίζουν. Οι περισσότερες, πολιτιστικές κονσέρβες ευρείας κατανάλωσης και ανούσιες απομιμήσεις και μαϊμουδίσματα άλλων τόπων και άλλων εθίμων και ηθών. Σε κάποιο Δήμο διαβάσαμε π.χ.: «River party στον... Γορμό» που μας ταξιδεύει σε νέες Ορλεάνες και Μισισιπίδες. Γιατί όχι «γλέντι δίπλα στο ποτάμι» βρε παιδιά;

Σπάνιες οι αυτοπαραγόμενες και με το στοιχείο της συμμετοχής πολιτιστικές δημιουργίες, δεμένες με την ιστορία και τις παραδόσεις του τόπου. Αλλά ποιος να τις κάνει αυτές στα έρημα όλο το χρόνο

χωριά μας;

Τέτοιες εκδηλώσεις ήταν τα ριζωμένα στην παράδοση πανηγύρια μας. Τα τελευταία χρόνια, όμως, τα μασκαρέψαμε κι' αυτά: Η μόδα, η τεχνολογική εξέλιξη, η εμπορευματοποίηση

στικές εκδηλώσεις εκείνες τις... γιορτές όλων των γεωργικών προϊόντων μας που δεν παράγουμε πια (του καλαμποκιού, της πατάτας, της κολοκυθιάς, της ρίγανης και δεν συμμαζεύεται) τώρα εκσυγχρονισθή-

τα κάνανε αγνώριστα με τα κάθε λογής ηλεκτρονικά κλαπατσιγκανά κι ευτελίσαμε μέχρι προσβολής και τους πανέμορφους παραδοσιακούς χορούς μας.

Άφατη θλίψη νιώθει όποιος έζησε το μέτρο, την αρμονία των κινήσεων και την ομορφιά αυτών των χορών, να βλέπει σήμερα στα μεσοχώρια μας να χορεύουν Γενοβέφα μινιφορούσες, απρεπώς και αντιαισθητικά λικνιζόμενες και να πάνε αντάρα οι... «κωλιές» στη Φράσια και τη Μπολονάσιαινα!!

Κι αφού από χρόνια τώρα, εντάξαμε στις πολιτι-

καμε έτι περαιτέρω και καλούμε στα χωριά μας, τα έρημα όλο το χρόνο, τρανταχτά ονόματα και διάφορα πολιτιστικά μπουλούκια, που τα χορτάσαμε όλον το χειμώνα στα χαζοκούτια.

Τώρα κατά πόσο αυτές τις τρανταχτές και πολυθόρυβες εκδηλώσεις τις χαίρονται και συμμετέχουν οι λίγοι μόνιμοι κάτοικοι των χωριών, είναι ένα ερώτημα.

Εμείς νομίζουμε πως αυτοί, αυτό που θέλουν το καλοκαίρι της επιστροφής και της νοσταλγίας είναι να ομίζουν στο καφενείο τους

(που έλειψε κι αυτό στα περισσότερα χωριά) με τους ανθρώπους τους που η ζωή τους έδωσε από κοντά τους, να αναπολήσουν και να θυμηθούν τα παλιά και να γλεντούν όπως αυτοί ξέρουν να κάνουν. Τα νταβαντούρια και η εισβολή των εποχούμενων στα σοκάκια τους, δεν ξέρουμε πόσο τα χαίρονται και τι πράγματι τους προσφέρουν.

Στο Ζαγόρι μας, τουλάχιστον, ας στηρίξουμε όλες εκείνες τις εκδηλώσεις που συνάδουν στην πλούσια πολιτιστική του παράδοση και δεν αποβλέπουν στην προβολή διάφορων παραγόντων και στην κερδοσκοπία μερικών άλλων.

Ας μην κάνουμε και στον πολιτιστικό τομέα αυτό που δεν μπορέσαμε ν' αποφύγουμε σ' ό,τι αφορά την αρχιτεκτονική μας κληρονομιά.

Το «άρτος και θεάματα» δεν ζωντανεύει τα χωριά μας. Η ρήση αυτή ήθελε πάντα να σηματοδοτήσει μια κοινωνία σε κρίση και παρακμή.

«Ζ»

Υ.Γ. Στο τεύχος Σ/βρίου λεπτομερειακά ρεπορτάζ όλων των εκδηλώσεων στο Ζαγόρι, αφού ακόμη πολλές είναι σε εξέλιξη.

Η λέξη «**Διακοπές**» έχει πάρει πια μόνιμη θέση στην τρέχουσα ζωή και την καθημερινότητά μας.

Πολλές λέξεις, συμβαίνει ν' αποκτούν μια πολυ-εννοιολογική σημασία, ανάλογα με τον τρόπο ζωής που διαμορφώνουμε εμείς οι άνθρωποι, τις συνήθειές μας, τις γενικότερες κοινωνικές μας σχέσεις, πάντα σχετικά με την καθημερινότητά μας.

«**Διακοπή**», λεξικολογικά, σημαίνει το σταμάτημα μιας εργασίας ή λειτουργίας. Ωστόσο, οι εργασίες ή λειτουργίες στη ζωή μας είναι «ων ουκ έστι αριθμός». Συνεπώς, ανάλογες είναι, εννοιολογικά, και οι σημασίες των «διακοπών».

Ξεκινώντας από την Εοτία μας (το σπιτικό μας), σαν αφετηρία, έχουμε: διακοπές ρεύματος, νερού, προγράμματος τηλεόρασης κλπ. κι όταν ξεπορτίσουμε απ' αυτήν, έχουμε διακοπές συγκοινωνίας, κυκλοφορίας Τύπου, διακοπές τακτικές ή έκτακτες των Σχολείων ή Δημοσίων Υπηρεσιών κλπ.

Τούτη, όμως, την εποχή –τη θερινή– στην οποία αναφέρεται «Το Ζαγόρι μας», η λέξη «**διακοπές**» παίρνει μια κυρίαρχη, θα λέγαμε, σημασία και εννοιολογικό βάρος. Σημαίνουν τη θεοπισμένη συνήθεια και αναγκαιότητα ακόμα, διακοπής των επαγγελματικών ή προσωπικών απασχολήσεων μας, για να περάσουμε κάποιο μικρό ή μεγαλύτερο διάστημα σε παραθαλάσσιες, κυρίως, ή ορεινές περιοχές, που να προσφέρουν συνθήκες αναψυχής, ευχαρίστησης διαμονής και απασχόλησης. Έτσι, ξεφεύγουμε ή λιποτακτούμε από το οικείο μας, διαμονής και εργασιακό μας περιβάλλον, με αποτέλεσμα να ξεχνάμε, ψυχολογικά, τα μόνιμα προβλήματα ζωής, το άγχος και τις δυσκολίες που μας συμπιέζουν ψυχικά και σωματικά, με αποτέλεσμα να παίρνουμε μια βαθιά ανάσα ξεκούρασης και χαλάρωσης, να τονώνουμε το νευρικό μας σύστημα και τις όποιες αντοχές μας, για την παραπέρα πορεία της ζωής μας.

Αυτή η αναγκαιότητα ανασαμού και ανανέωσης σωματικών ψυχικών δυνάμεων υπήρξε σ' όλες τις ανθρωπίνες κοινωνίες, από παλιά. Φυσικά σε σχέση με τη γεωγραφική τους περιοχή,

Χρονογράφημα

Καλοκαιρινές «Διακοπές»

Σταύρου Συκιώτη

το επίπεδο ζωής και πολιτισμού κλπ. Για την αρχαία Ελλάδα υπάρχουν πλείστες, σχετικές, μαρτυρίες από ιστορικούς και γεωγράφους συγγραφείς, φυσικά με τους δικούς τους όρους έκφρασης, όπως «**περιηγήσεις**» (Παυσανία: «**Ελλάδος περιήγη-**

πνεύμα των «διακοπών», που είναι το θέμα μας, από τον εμπορικό-οικονομικό Τουρισμό, που αναφέρουμε παραπάνω. Οι καλοκαιρινές διακοπές, όπως καθιερώθηκαν, είναι περιορισμένος εκείνος χρόνος που εξασφαλίζουμε από την επαγ-

κό Πράσινο με το πλούσιο και ζωογόνο οξυγόνο την τονωτική πεζοπορία και τη λαμπράδα του ήλιου και τ' ουρανού, σε βουνίσια περιοχή.

Ότι αφορά τη σωματική μας χαλάρωση, την ψυχική μας γαλήνη και την καθαρότητα του Νου μας, είναι ευχάριστο, επιθυμητό, αναγκαίο και αναζωογονητικό. Οι καλοκαιρινές διακοπές είναι μια καλή ευκαιρία να πετύχουμε, φυσικά, με τη λογική και μεθοδευμένη εκμετάλλευσή τους. Μια απόδραση από την ολόχρονη ρουτίνα και

Θαλάσσιες απολαύσεις

σις») ή «**περιηγήτη**» που αντιστοιχεί στον τρέχοντα όρο «ξεναγός».

Οι αρχαίες «περιηγήσεις» και οι τωρινές αντίστοιχες «διακοπές» έχουν πάρει τεράστιες διαστάσεις. Σήμερα εμφανίζονται με τον ξενόγλωσσο όρο «**Τουρισμός**» και αποτελεί μια γιγάντια οικονομική δραστηριότητα για όλη την υφήλιο. Ανατρέχοντας στα διαφημιστικά προγράμματα των ποικίλων Τουριστικών Πρακτορειών διαπιστώνει κανείς ότι δεν υπάρχει «**γωνιά**» της γης που να εξαιρείται από την «Τουριστική περιήγηση» και φυσικά την Τουριστική εκμετάλλευση. Η σημερινή τεχνολογική ανάπτυξη των μέσων συγκοινωνίας είναι φυσικά, η απόρροια αυτών των δυνατοτήτων του σημερινού τουρισμού.

Ωστόσο, θα πρέπει να διαχωρίσουμε την έννοια και των

γελματική ή ιδιωτική μας απασχόληση, υπό μορφήν αδείας ή δικαιώματος αποχής από την εργασία μας. Τούτο, προβλέπει η Εργατική Νομοθεσία, προκειμένου ο εργαζόμενος να αναλαμβάνει τις δυνάμεις του με την αποχή από την εργασία του κι ακόμα να έχει την ευκαιρία να διευθετεί ενδεχόμενα προσωπικά του προβλήματα. Παρεμφερώς υπάρχουν, σχετικά και με το ίδιο πνεύμα οι άδειες ασθενείας, εγκυμοσύνης κλπ.

Ο τρόπος και οι συνθήκες που έχουμε διαμορφώσει στη ζωή μας, ιδιαίτερα όσοι ζουν σε μικρά ή μεγάλα αστικά κέντρα κι ακόμα σε ανθυγιεινές συνθήκες διαβίωσης κάνουν επιτακτική την ανάγκη των Διακοπών μας, που θα μας δώσουν τη δυνατότητα να απολαύσουμε τις χαρές της θάλασσας με το κολύμπι, τα παιχνίδια της αμμουδιάς, τον ήλιο και το ωδίο ή το χαλαρωτι-

πεζότητα.

Όλα καλά κι' άγια του Αύγουστου και του Καλοκαιριού ολόκληρου τα ... καλούδια. Έλα, όμως, που ό,τι αρχίζει κάποια στιγμή τελειώνει. Με το φύλλο του «Ζαγοριού μας» στα χέρια σας ο Αύγουστος θα μετράει τις τελευταίες του μέρες και μαζί του το φετινό καλοκαίρι μας.

Το φθινόπωρο με τα πρωτοβρόχια του και τις συννεφιές του μας στήσανε καρτέρι. Μας αρέσει δε μας αρέσει. Θα περάσουμε απ' το μοιραίο πέρασμα. Σαν το λαγό που δεν έχει άλλο μονοπάτι για να ξεφύγει απ' το καρτέρι του κυνηγού. Η νομοτέλεια του Χρόνου! Αν το δούμε έτσι δεν θάχουμε κανένα ψυχολογικό πρόβλημα. Θα συνεχίσουμε τη ζωή μας φιλοσοφημένα. Κι εμείς, θ' αρχίσουμε να γράφουμε για τις εποχές του Χρόνου, για τα καλά και τα κακά τους, στην αλληλοδιαδοχή τους.

Από τις άναρχες οικιστικές κ.α. παρεμβάσεις θα καταστραφεί το τοπίο

S.O.S. ΑΠΟ ΤΟ Τ.Ε.Ε. (ΗΠΕΙΡΟΥ) ΓΙΑ ΖΑΓΟΡΙ!

«Στον κάμπο Ασπραγγέλων, στον κάμπο Σουδενών ή και αλλού, όπου διάφορες δράσεις και επιλογές, όπως η δημιουργία και ενδυνάμωση νέων οικιστικών πυρήνων, πρέπει να επανεξεταστούν για την ορθότητά τους. Διότι και επιβαρυντικές για το περιβάλλον είναι και συνθήκες που παραδοσιακά λειτούργησαν στη συγκρότηση του χαρακτήρα της περιοχής Ζαγορίου».

Αυτή την πολύ σημαντική επισημάνση-πρόταση κάνει με έγγραφο που έστειλε προς τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ και Αγροτικής Ανάπτυξης, αλλά και προς την Περιφέρεια Ηπείρου, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων και τους Δήμους Κεντρικού και Ανατολικού Ζαγορίου– το Τμήμα Ηπείρου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (το υπογράφει για την Δ.Ε. ο Πρόεδρος Γ. Ρεκατσίνης).

Στο σύνολό του σχεδόν ο Ηπειρωτικός τύπος είχε κατά καιρούς αναφερθεί και καυτηριάσει την άναρχη δόμηση, κυρίως στον κάμπο των Ασπραγγέλων, η οποία τα τελευταία χρόνια είχε αλλοιώσει σε μεγάλο βαθμό το παραδοσιακό αλλά και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Δυστυχώς όμως οι εκπρόσωποι των ΟΤΑ... αγρόν ηγόραζαν και προχωρούσαν ανενόχλητοι στην έκδοση οικοδομικών αδειών.

Έρχεται τώρα –έστω και κάπως αργά– το Τ.Ε.Ε. Ηπείρου και ζητάει «να μην ενισχύονται περιοχές και θέσεις στο Ζαγόρι που δεν είχαν χαρακτήρα οικιστικό (με διάφορες χρήσεις), διότι θα διαρραγεί ο χωροταξικός ιστός και θα καταστραφεί το τοπίο σταδιακά».

Στο έγγραφό του το Τ.Ε.Ε. τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «Η προστασία των τοπίων, δασών, γεωργικής γης κ.λ.π., από την άναρχη διασπορά δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων, και από την ευκαιριακή και χωρίς συγκροτημένο σχέδιο επέκταση της τουριστικής και οικιστικής δραστηριότητας, είναι από τους στόχους που θέτει και το περιφερειακό χωροταξικό της Ηπείρου. Ακόμη προβλέπει περιορισμό της εκτός σχεδίου δόμησης. Επίσης με το ΠΔ του πάρκου της Βόρειας Πίνδου κα-

Να επανεξετασθούν για την ορθότητά τους οι διάφορες δράσεις και επιλογές στους κάμπους Ασπραγγέλων και Σουδενών και να γίνει έλεγχος και εξειδίκευση της προστασίας στη ζώνη του πάρκου Ζαγορίου...

ταργήθηκαν οι παρεκκλίσεις στην περιφερειακή του ζώνη. Ο περαιτέρω έλεγχος και εξειδίκευση της προστασίας σε περιοχές όπως της περιφερειακής ζώνης του πάρκου στο Ζαγόρι, θα πρέπει να απασχολήσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς».

Και ακόμη ότι: «Οι πόροι της περιοχής Ζαγορίου θα πρέπει να αναλώνονται ορθολογικά, σύμφω-

«Η ιδιαιτερότητα και η ανάγκη προστασίας τόσο του οικιστικού όσο και του φυσικού περιβάλλοντος του Ζαγορίου έχει αναγνωριστεί από ετών. Έτσι αρχικά προστατεύτηκε ο παραδοσιακός χαρακτήρας των οικισμών με την θέσπιση ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης, υπάρχουν περιοχές που περιλαμβάνονται στο δίκτυο NATURA, θεσμοθετήθηκε

Η άναρχη δόμηση απειλεί τη φυσιογνωμία του Ηπειρωτικού τοπίου και ιδιαίτερα του Ζαγορίου

να με τις αρχές της αειφορίας και στα πλαίσια της προστασίας τόσο του φυσικού όσο και του δομημένου περιβάλλοντος που μας κληροδοτήθηκε. Οι οικιστικές και οι παρεμβάσεις λοιπών χρήσεων θα πρέπει κατά προτεραιότητα να εξαντλήσουν τις ήδη υπάρχουσες και σε περίσσεια προς οικοδόμηση περιοχές εντός των οικιστικών πυρήνων των χωριών που η παρουσία και η σημασία τους στο Ζαγόρι τεκμηριώνεται ιστορικά».

Στην αρχή του εγγράφου του το Τ.Ε.Ε. Ηπείρου κάνει μια γενική «αποτύπωση» του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος του Ζαγορίου, αναφέροντας:

το πάρκο Βόρειας Πίνδου για την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ άλλες δραστηριότητες επιπλέον από γενικότερης φύσης νομοθετήματα (όπως πχ. η γη υψηλής παραγωγικότητας). Η περιοχή του Ζαγορίου διακρίνεται από σαφώς καθορισμένους οικιστικούς θύλακες (χωριά) και περιοχές εκτός οικισμών με ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία, γεωλογικούς σχηματισμούς, δάση, ξέφωτα, γεωργική γη, χλωρίδα, πανίδα.

«Ο κάμπος Ασπραγγέλων το μεγαλύτερο μέρος του οποίου βρίσκεται στην περιφερειακή ζώνη του πάρκου Β. Πίνδου, έχει υπο-

στεί αναδασμό που ολοκληρώθηκε μόλις πρόσφατα το 1991, και ως εκ τούτου θεωρείται γη υψηλής παραγωγικότητας. Η σημασία της γεωργικής γης και μάλιστα αυτής της υψηλής παραγωγικότητας ως αναντικατάστατου εθνικού πόρου αναγνωρίζεται και είναι προστατευτέος όσο από το Ν. 1337/83 όσο και από το 2508/97 σύμφωνα με τον οποίο η διαφύλαξη της είναι από τους βασικούς αναπτυξιακούς στόχους. Στη συνέχεια δε προβλέφθηκε η προστασία της με πλέον εξειδικευμένα νομοθετήματα (Ν. 2637/98, Ν. 2945/01).

«Από την ισχύουσα λοιπόν νομοθεσία, προβλέπονται διαδικασίες για την προστασία της γεωργικής εν γένει γης, καθώς επίσης εξειδίκευση αυτής με την ποιοτική της διαβάθμιση και την κατάταξή της σε κατηγορίες παραγωγικότητας, οι οποίες όμως δεν έχουν αποσαφηνισθεί με τα προβλεπόμενα νομοθετήματα. Η πολιτεία έχει καθήκον για την συμπλήρωση του νομοθετικού πλαισίου ώστε τούτο να μη καθίσταται ανεφάρμοστο λόγω ελλείψεων. Επίσης δεν θα πρέπει να διαστρέφονται οι αρχικοί σκοποί των νομοθετημάτων με μεταγενέστερες τροποποιήσεις τους που δεν συμβάλλουν στην επίτευξη επιδιωκόμενων στόχων όπως η προστασία του περιβάλλοντος φυσικών πόρων κα. (βλ. Ν. 3399/05).

«Μέχρι την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων από την νομοθεσία διαδικασιών, οι χαρακτηρισμοί αγροτεμαχίων ως γης υψηλής παραγωγικότητας θα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τα ισχύοντα και από τη πολιτεία όργανα. Δεν θα πρέπει όμως ακόμη, η γνώμη νομοθετημένων επιτροπών και συμβουλίων που καλύπτουν πολλές φορές την ανάγκη εξειδίκευσης της νομοθεσίας, να ακυρώνεται με τις τελικές εκτελεστές αποφάσεις της διοίκησης.

«Η κωδικοποίηση της νομοθεσίας γίνεται αναγκαία τώρα που η πολυνομία και ο κατακερματισμός των διατάξεων έχει αναδειχθεί σε μείζον πρόβλημα, μιας και εμπλέκονται πολλές υπηρεσίες (Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης κ.λ.π.)».

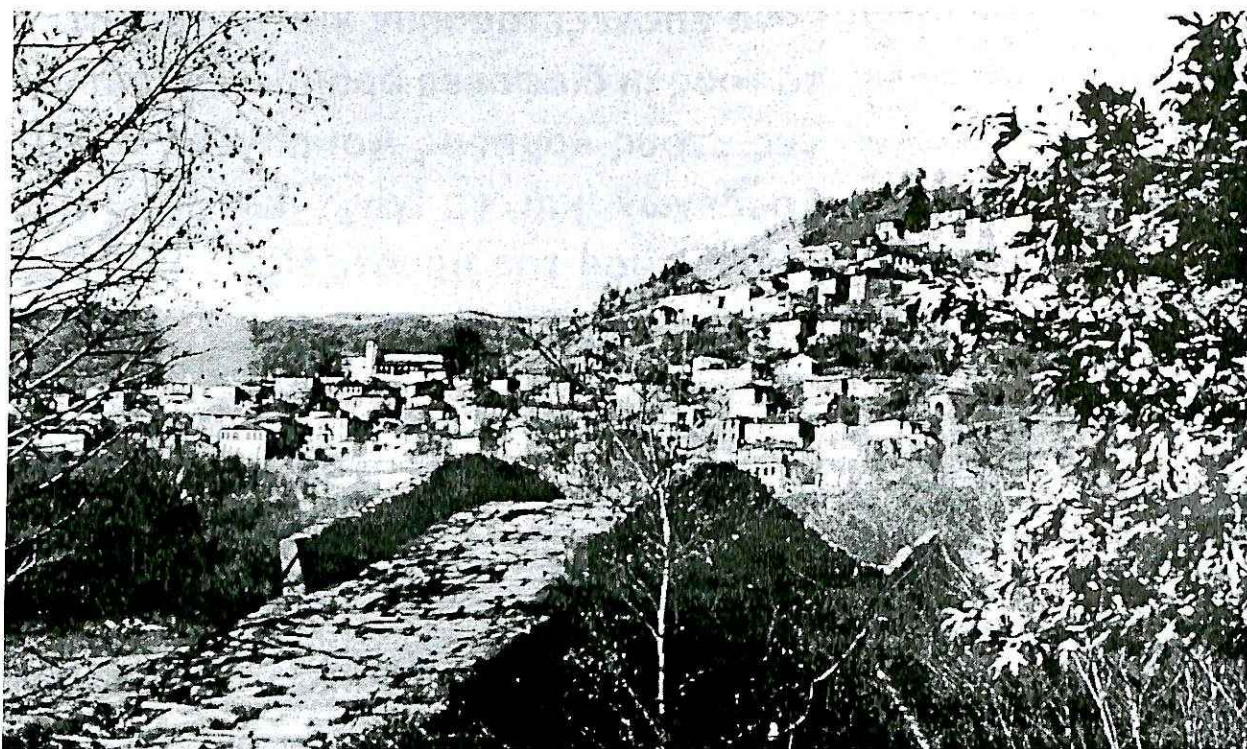
Μια τολμηρή πρόταση

ΙΟΝΙΑ ΟΔΟΣ - ΜΕΣΩ ΣΗΡΑΓΓΑΣ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ.
ΓΙΑΤΙ ΟΧΙ;

Η Ιόνια Οδός βρίσκεται πλέον στο τελικό στάδιο των μελετών και σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα θα αρχίσει η κατασκευή της.

Έργο φυσικά μεγάλο και απολύτως χρήσιμο για όλη την Ήπειρο, τα Ιωάννινα και φυσικά εν μέρει για το Ζαγόρι. Και λέμε εν μέρει γιατί ο κόμβος Κεντρικού Ζαγορίου θα γίνει στη Βρύση Πασά 2 χλμ. περίπου μακριά από τη διασταύρωση Μεταμόρφωσης προς Καλπάκι, δηλ. από το 19ο χιλιόμετρο Ιωαννίνων-Κόνιτσας. Ο συγκεκριμένος κόμβος είναι ζωτικής σημασίας για όλο το Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου, το Δήμο Τύμφης (Ζαγορίου) και θα μπορούσαμε να πούμε υπό προϋποθέσεις και για ορισμένα χωριά του Ανατολικού Ζαγορίου. Πολύς λόγος γίνεται για ένα νέο δρόμο που θα ξεκινάει από το συγκεκριμένο κόμβο και θα πηγαίνει πιο χαμηλά στο Ροντοβάνι για να ενωθεί με τον υπάρχοντα δρόμο κάπου πιο ψηλά για το Κεντρικό Ζαγόρι. Νέος δρόμος, νέα επέμβαση στο περιβάλλον με τις ανάλογες επιπτώσεις, αλίμονο αν γεμίσουμε δρόμους - δρομάκια όλο το Μιτσικέλι και όλα τα βουνά της περιοχής μας.

Σε συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν με το συμπατριώτη μας Υφυπουργό ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Σταύρο Καλογιάννη και όλων των εμπλεκόμενων Δήμων, παρουσιάστηκε από τον ίδιο η νέα Ιόνια Οδός και οι δήμαρχοι του Ζαγορίου ενημερώθηκαν σχετικά, ψάχνοντας κάποια καλύτερη λύση για τον κόμβο Κεντρικού Ζαγορίου. Όταν προτάθηκε, από το γράφοντα το άρθρο αυτό, να γίνει σήραγγα, από τον κόμβο Βρύση Πασά προς την τοποθεσία κάτω από το Νταμάρι των Ασπραγγέλων, δεν αποκλείστηκε από τον Υπουργό, αλλά όλως παραδόξως από ορισμένους παρισταμένους απορρίφθηκε, και ένας εξ αυτών δήμαρχος την αποδοκίμασε. Ο Υπουργός έδειξε ότι είναι ανοιχτός σε εποικοδομητικές προ-

τάσεις με όσο το δυνατόν λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον, γιατί το φυσικό περιβάλλον μας είναι ανεκτίμητης αξίας και χρήζει ιδιαίτερης μέριμνας.

Συμπατριώτες Ζαγορίσιοι, πρέπει επιτέλους να βρούμε λύσεις εφικτές και ωφέλιμες που θα φέρουν ζωή στο Ζαγόρι 365 μέρες το χρόνο και όχι περιστασιακά τριήμερα, Χριστούγεννα, Πάσχα και τον Αύγουστο.

Γνωρίζετε πολύ καλά ότι στα περισσότερα χωριά του Ζαγορίου οι μόνιμοι κάτοικοι πλέον φθίνουν σε επικίνδυνο αριθμό, ήδη μερικά έχουν μηδέν (0) κατοίκους το χειμώνα, ενώ το Ζαγόρι είναι ένας από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς της Ελλάδας την τελευταία τριετία. Η νέα Ιόνια Οδός για να χρησιμοποιηθεί και από μας θα πρέπει να μας εξυπηρετεί και να κερδίζουμε χρόνο.

Μόνο μία σήραγγα που θα καταλήγει στον κόμβο της Βρύσης Πασά θα είναι χρήσιμη. Έτσι τότε π.χ. το Δίλοφο ή οι Ασπράγγελοι θα απέχουν από το κέντρο των Ιωαννίνων 10 λεπτά και το Τσεπέλοβο Σκαμνέλι 20-25 λεπτά της ώρας. Η υψομετρική διαφορά από τη Βρύση Πασά μέχρι κάτω από το

Νταμάρι Ασπραγγέλων είναι 170-190 μέτρα. Αξίζει να σημειωθεί πως ο συγκεκριμένος χώρος κάτω από το Νταμάρι Ασπραγγέλων είναι ιδεώδης λόγω του εύρους του και μπορεί να γίνει κόμβος προς όλες τις κατευθύνσεις - δρόμους του Ζαγορίου - ενώ σε αυτό το σημείο μελετάται να καταλήξει ο δρόμος που σχεδιάζει η Νομαρχία από τον κόμβο Εγνατίας Δεματίου Ανατ. Ζαγορίου.

Όλοι γνωρίζουμε πόσο δύσκολο είναι το χειμώνα με τα χιόνια και τους πάγους να διανυθεί το Ροντοβάνι, ενώ με τη σήραγγα θα παρακάμπτεται και έτσι όλοι θα ταξιδεύουμε ασφαλέστερα, με λιγότερη ταλαιπωρία και λιγότερα χιλιόμετρα. Πόσο μήκος θα έχει η σήραγγα (δε νομίζω να ξεπερνά τα 2 χλμ.), πού ακριβώς θα κατασκευαστεί, πώς να γίνει, πιστεύω είναι θέματα που θα διαχειριστούν οι ειδικοί.

Πρέπει να τη διεκδικήσουμε όλοι οι Ζαγορίσιοι και όχι μόνο, Γιαννιώτες και Ηπειρώτες (κι αν χρειαστεί κι αλλού άλλη σήραγγα-επέμβαση-δρόμο αυτό θα πρέπει να κάνουμε), γιατί έτσι νομίζω θα αποκτήσει χρηστικότητα και λειτουργικότητα η Ιόνια Οδός για την πλειοψηφία του Ζαγορίου, για τα Ιωάννινα και την Ήπειρο γενικότερα.

Άμεσα αποτελέσματα θα είναι: α) Προσέλευση μόνιμων κατοίκων στο Ζαγόρι, λόγω εκμετάλλευσής της απόστασης από τα Ιωάννινα και β) Διευκόλυνση των τουριστών και μη, που ούτως ή άλλως θα μας επισκεφθούν.

Δεν μπορεί ένας από τους καλύτερους - δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς της Ελλάδας το Ζαγόρι (700.000 επισκέπτες ετησίως) να μην έχει εύκολη πρόσβαση στους κύριους μεγάλους οδικούς άξονες (Εγνατία - Ιόνια Οδός) που κατασκευάζονται και τελειώνουν τώρα στην περιοχή μας. Αποτελεί επιτακτική ανάγκη η λύση αυτή.

Αν μπορεί να υπάρξει κάποια άλλη λύση, καλό θα ήταν να τη δούμε, να την ακούσουμε και γιατί όχι να την υποστηρίξουμε αν είναι κοινωνικώς συμφέρουσα.

Πότε επιτέλους θα διεκδικήσουμε τα αυτονόητα που κάποιος άλλος από το Νομό μας πολύ πιο πριν τα διεκδίκησαν και τα πέτυχαν απολύτως....

ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΑΠ. ΒΑΣΔΕΚΗΣ

ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ
ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου - «Ένα ταξίδι στον κόσμο της πέτρας»

Λίαν επαινετή η πρωτοβουλία του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου με την κυκλοφορία ενός έγχρωμου τετράπτυχου τουριστικού οδηγού, που φέρει το χαρακτηριστικό τίτλο «Ένα ταξίδι στον κόσμο της πέτρας». Είναι μια σύντομη περιήγηση στους οικισμούς και τα αξιοθέατα της περιοχής, που περιλαμβάνει μέσα στα όρια του ομώνυμου Δήμου, και συνοδεύεται από έναν ενημερωτικό - σε μεγέθυνση - χάρτη της περιοχής.

Ο τουριστικός αυτός οδηγός θα διευκολύνει σημαντικά όσους πρόκειται να επισκεφθούν το Κεντρικό Ζαγόρι και θα συμβάλλει έτι περισσότερο στη διαφήμιση και ανάδειξη γενικότερα του Ζαγορίου. Στην συνέχεια δημοσιεύουμε το κείμενο και αντιπροσωπευτικές φωτογραφίες από τον εν λόγω τουριστικό οδηγό για μια πληρέστερη ενημέρωση των αναγνωστών μας με την ευχή, η προσπάθεια αυτή να συνεχιστεί εκ μέρους του Δήμου με την έκδοση ενός καλύτερα συγκροτημένου και πλουσιότερου σε περιεχόμενο τουριστικού οδηγού για την περιοχή μας.

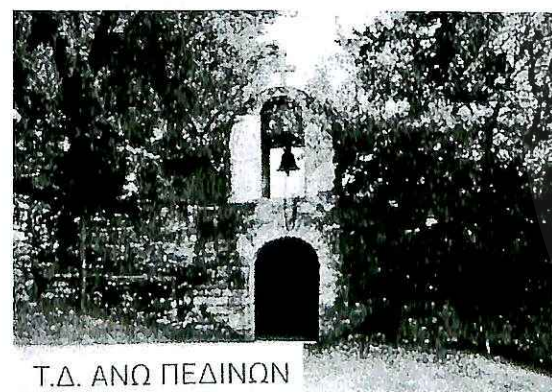
Σ.Θ.

Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου

Ο Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου, έχει έδρα τους Ασπραγγέλους και αποτελείται από τα Τοπικά Διαμερίσματα: Άγιος Μηνάς, Άνω Πεδινά, Αρίστη, Βίτσα, Δικόρυφο, Δίλοφο, Διπότμος, Ελάτη, Ελαφότοπος, Καλουτάς, Κάτω Πεδινά, Μανασσής, Μεσοβούνι και Μονοδένδρι.

Χωριά που το καθένα χωριστά κι όλα μαζί, οδηγούν στα αλώνια της μνήμης. Η περιοχή φαίνεται να κατοικήθηκε από τους προϊστορικούς χρόνους, γεγονός που μαρτυρούν τα λείψανα από τα κυκλώπεια τείχη και άλλοι αρχαιολογικοί χώροι που έχουν εντοπιστεί. Ο αρχαίος κτηνοτροφικός οικισμός, μεταξύ Βίτσας και Μονοδενδρίου φανερώνει τη νομαδική ζωή των κατοίκων. Από την ελληνιστική εποχή και ειδικότερα από την βασιλεία του Πύρρου, διασώζονται αρκετές οχυρώσεις.

Στην υστεροβυζαντινή περίοδο το Ζαγόρι αποτελεί υπολογίσιμη δύναμη. Από την περιοχή περνάνε Σλάβοι, Αλβανοί και άλλοι, όχι όμως οι Τούρκοι, αφού οι Ζαγορίσιοι υπέγραψαν συνθήκη εξασφαλίζοντας σημαντικά προνόμια, αλλά και την αυτοδιοίκησή τους! Τα χωριά γνώρισαν μεγάλη ευημερία μέχρι και το 1868 όπου τα προνόμια καταργήθηκαν από την Υψηλή Πύλη.

Τ.Δ. ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΩΝ

Δύσκολες ήταν οι δοκιμασίες που πέρασαν κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, της κατοχής αλλά και του εμφυλίου. Η περιοχή έγινε πεδίο μαχών και πολλοί κάτοικοι

αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα χωριά τους και να αναζητήσουν στα αστικά κέντρα μία καλύτερη ζωή.

Η περίοδος της μεγάλης ακμής, ήταν από τον 17ο μέχρι τον 19ο αιώνα, όπου οι Ζαγορίσιοι ταξίδεψαν παντού και μετέφεραν τις παραδόσεις και τον πολιτισμό τους σε άλλους λαούς. Έφεραν πίσω στοιχεία του Διαφωτισμού και μιας Ευρώπης άγνωστης τότε στην Ελλάδα. Όλα αυτά αλλά και η επίδραση της γεωγραφίας και του φυσικού περιβάλλοντος, άφησαν ανεξίτηλα τα σημάδια τους στους ανθρώπους της περιοχής, στον πολιτισμό, στις κοινωνικές δομές, στα ήθη και τα έθιμά τους. Είναι η εποχή όπου ο πληθυσμός της περιοχής αυξάνεται ραγδαία. Επιφανείς Ζαγορίσιοι, ασχολούνται με το εμπόριο. Το Ζαγόρι αποκτά ισχυρούς εμπορικούς δεσμούς με την Κωνσταντινούπολη, τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και την Ρωσία. Το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού ανέβηκε κατακόρυφα, με την ίδρυση σχολείων και βιβλιοθηκών σε κάθε χωριό. Η ευημερία της περιοχής συνεχίστηκε με αμείωτο ρυθμό και τον 18ο αιώνα, όπου ιδρύθηκαν και σχολεία θηλέων, κατασκευάστηκαν μύλοι, βρύσες,

Τ.Δ. ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ

γεφύρια, μοναστήρια και αρχοντικά. Πρωτοτυπία για την περιοχή αποτελεί και η ακμή μιας μορφής ιατρικής, όπου ο γιατρός έκανε χρήση θεραπευτικών βοτάνων, καθώς η περιοχή του Βίκου είναι πλούσια σε χλωρίδα. Είχε γίνει λόγος και για την ίδρυση εκπαιδευτικού ιδρύματος εφάμιλλου με πανεπιστήμιο από τον Νεόφυτο Δούκα.

Πέτρα και νερό

Είναι αυτά που χαρακτηρίζουν το Κεντρικό Ζαγόρι. Πέτρα και νερό, στο φαράγγι του Βίκου, ένα από τα μεγαλύτερα, βαθύτερα και εντυπωσιακότερα του κόσμου. Η περιοχή έχει να επιδείξει πολύ σημαντική χλωρίδα και πανίδα. Η χλωρίδα περιλαμβάνει σπάνια βότανα, αρκετά από αυτά με φαρμακευτικές ιδιότητες. Στην περιοχή επίσης ενδημούν πέντε είδη φυτών τα οποία δεν απαντώνται πουθενά αλλού στον κόσμο. Η πανίδα περιλαμβάνει πολλά σπάνια είδη (π.χ. νεροκότσυφας, χιονότσιχλα, μαυροτσικλήτারা, χρυσαετός, σταυραετός, κ.α.). Επίσης, αποτελεί καταφύγιο για είδη όπως το αγριογούρουνο, το αγριόγιδο, το ζαρκαδί, τον αγριόγατο, την αρκούδα, κ.ά. Για το λόγο αυτό, από το 1973 έχει χαρακτηριστεί Εθνικός Δρυμός και προστατεύεται. Η χαράδρα που η θέα της και μόνο κόβει την ανάσα, αποτελεί τον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού Βίκου

Τ.Δ. ΒΙΤΣΑΣ

Αώου.

Τα πέτρινα χωριά του Ζαγορίου, σκορπισμένα στα βουνά, αποτελούν μία εντυπωσιακή γεωγραφική, αρχιτεκτονική ενότητα, που κρατά ζωντανές τις γέφυρες με ο μακρινό της παρελθόν και τις ίδιες γέφυρες τις χρησιμοποιεί για να περάσει το μέλλον.

Πίσω από τα βουνά, σκορπισμένα στις πλαγιές τα χωριά του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, με τα πλακόστρωτα καλντερίμια, τα Βυζαντινά μοναστήρια, τις πλούσιες βιβλιοθήκες, τους αρχαιολογικούς χώρους και με μία μοναδική προίκα από την φύση, ατενίζουν την χαράδρα του Βίκου και τα νερά των ποταμών που άλλοτε ήρεμα ψιθυρίζουν τις ιστορίες των πρωτομαστόρων κι άλλοτε αγριεμένα προκαλούν μόνο δέος. Σε έγγραφο του 1321 πρωτοσυναντήθηκε η ονομασία Ζαγόρι. Είναι ένα από τα πολλά τοπωνύμια που άφησε στην Ήπειρο το πέρασμα των Σλάβων και σημαίνει αυτό ακριβώς που είναι η περιοχή.

ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΒΙΚΟΥ

Πίσω από τα βουνά!

Τα βουνά δεν αποτελούν πια εμπόδιο. Είναι ο πλούτος. Είναι αυτά που ανοίγουν νέους ορίζοντες και κάνουν το Ζαγόρι ξεχωριστό, εντυπωσιακό, με διαφορετική και μοναδικά χρώματα σε κάθε εποχή του χρόνου, με το γκριζό, το γαλάζιο, το κόκκινο και το πράσινο, να εναλλάσσονται με τρόπους και συνδυασμούς που μόνο η φύση μπορεί.

Τα πέτρινα χωριά του Ζαγορίου, σαν ανέγχετα από τον χρόνο, προβάλλουν κουβαλώντας μία πλούσια ιστορία και υποσχόμενα εμπειρίες μοναδικές.

Ένα ταξίδι στον κόσμο της πέτρας!

Τα πέτρινα γεφύρια, τα παλιά αρχοντικά, οι παραδοσιακοί νερόμυλοι, το φυσικό τοπίο δημιουργούν την αίσθηση ότι στο Ζαγόρι ο χρόνος έχει σταματήσει. Η ομορφιά αφοπλίζει και η πέτρα, υπόμνηση του χρόνου και υπόσχεση του αύριο, δείχνει πως όταν η φύση συναντά την παράδοση, γίνεται τέχνη!

«Η φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου» στο Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου

Το Πολυμελές Συμβούλιο του Ριζαρείου Ιδρύματος και η Διοικητική Επιτροπή του Μουσείου Μπενάκη έχουν την τιμή να σας προσκαλέσουν στα εγκαίνια της έκθεσης «Η φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου (1898-1990)», από το Φωτογραφικό Αρχείο του Μουσείου Μπενάκη, στις 8 Αυγούστου 2009, ημέρα Σάββατο, 7 μ.μ., στο Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου Ιωαννίνων.

Η Βούλα Παπαϊωάννου, είναι η φωτογράφος που αποτύπωσε το μεταπολεμικό δράμα. Το «Μαύρο Λεύκωμα» με τους ανθρώπους και τα παιδιά της Κατοχής καθώς και οι φωτογραφίες της Βούλας Παπαϊωάννου που αποτυπώνουν τον πεισματικό αγώνα του ελληνικού πληθυσμού στα μετόπισθεν του Πολέμου, την κατατάσσουν ανάμεσα στους κορυφαίους εκπροσώπους της κοινωνικής φωτογραφίας. Ξεχωριστές είναι οι εικόνες της με ελληνικά τοπία, αρχαιότητες κι ανθρώπους της υπαίθρου, στην προπολεμική και μεταπολεμική Ελλάδα.

Συγκатаλέγεται ανάμεσα στους λίγους εκπροσώπους της ελληνικής φωτογραφίας που χάρη στο εύρος, τη συνέπεια και την ποιότητα του έργου τους μπορούν επάξια να σταθούν δίπλα στους διεθνώς γνωστούς φωτογράφους της εποχής της. Η Βούλα Παπαϊωάννου εργάστηκε στο πλαίσιο της χώρας της σιωπής, αλλά πάντα με συγκεκριμένη άποψη γύρω από την επιλογή και την αισθητική των φωτογραφικών της θεμάτων. Σ' όλο το διάστημα της δημιουργικής της πορείας, κυρίως στους πρώτους πειρατισμούς της (1935-40), απεικόνισε το ελληνικό τοπίο και τις αρχαιότητες σε αρμονική σχέση με τους ανθρώπους της υπαίθρου. Αντίθετα, η κήρυξη του πολέμου και η ανατροπή που προκάλεσε στη ζωή των συμπολιτών της έδρασε ως ισχυρό κίνητρο για να αναδειχθεί η ανθρωπιστική της ματιά. Ο απλός άνθρωπος στον πεισματικό καθημερινό του αγώνα για τη συνέχεια της ζωής του έγινε ο κεντρικός ήρωας του φακού της τα δύσκολα χρόνια της Κατοχής και της μεταπολεμικής περιόδου. Τη δεκαετία του '50 δύο βιβλία με φωτογραφίες της από την ελληνική ύπαιθρο, *La Grece a ciel ouvert* και *Iles Grecques*, του γνωστού ελβετικού οίκου *Clairefontaine*, της άνοιξαν τον δρόμο για να γίνει γνωστή έξω από τα σύνορα της χώρας της. Ωστόσο, μόνο τα τελευταία χρόνια έγινε γνωστό το μήγμα της δουλειάς της που χαρακτηρίζεται ως κοινωνικό ντοκουμέντο και σήμερα θεωρείται

1950. Η λίμνη των Ιωαννίνων (φωτό Βούλα Παπαϊωάννου)

Μπενάκη τη δωρεά του έργου της, ηλικιωμένη πλέον και κουρασμένη από μια χρόνια πάθηση των ματιών, ελάχιστοι μπορούσαν να ταυτίσουν στο πρόσωπο της τη μικρόσωμη γυναίκα που την περίοδο της Κατοχής εισχωρούσε κρυφά στα νοσοκομεία για να απαθανατίσει με τη μηχανή της το φρικτό θέαμα των αποσκελετωμένων παιδιών ή τη φωτο-

γράφο που μετά την Απελευθέρωση έφτανε στ απλόν απομακρυσμένα ελληνικά χωριά, εκεί όπου ο πόλεμος είχε σπείρει θάνατο, καταστροφή και άκρα ένδεια στους επιζήσαντες. Οι φωτογραφίες της είχαν μείνει στο σκοτάδι χωρίς να αναζητηθούν ούτε από τους αρμόδιους φορείς που ευθύνονται για τη διατήρηση των τεκμηρίων της ιστορίας του τόπου ούτε από τους ιστορικούς της τέχνης, καθώς το ενδιαφέρον για τη δημιουργία των παλαιών Ελλήνων φωτογράφων δεν είχε ακόμα εκδηλωθεί. Με αίσθημα ανακούφισης και χωρίς όρους πήρε τη γενναία απ'φοση και κατέθεσε στο Φωτογραφικό Αρχείο του Μουσείου 13.500 θέματα σε αρνητικά, 4.000 εκτυπώσεις, 720 σελίδες από χαρτόνι με φωτογραφίες μικρών διαστάσεων (contacts) που είχε ξεχωρίσει από

παράλληλα τιμή για το ίδρυμα που επέλεξε ως θεματοφύλακα.

Το ενδιαφέρον υπήρξε άμεσο τόσο για τις σπάνιες οπτικές μαρτυρίες των εικόνων της όσο και για τις καλλιτεχνικές της αρετές. Η ίδια με συγκεκριμένες επιλογές είχε αξιολογήσει το έργο της, ενώ αναγκαστικά και ερήμην της θα άρχιζε μια δεύτερη προσέγγιση με δεδομένη την ιστορική γνώση της εποχής της και των φωτογραφικών ρευμάτων που επικρατούσαν στη χώρα της και διεθνώς. Οι δυσκολίες υπήρξαν αρκετές, καθώς η τεκμηρίωση του υλικού της δεν ήταν επαρκής. Επιπλέον, σε αντίθεση με άλλους παλαιμάχους συναδέλφους της, υπήρξε φειδωλή σε αφηγήσεις γύρω από τη ζωή και το έργο της, ενώ οι μαρτυρίες που σταχυολογήθηκαν από όσους τη γνώριζαν ή εργάστηκαν μαζί της λίγα είχαν να προσθέσουν. Αντίθετα, πολύ-

τιμες υπήρξαν οι δύο μοναδικές συνεντεύξεις της (1988-89) που μαγνητοφώνησε η **εθελόντρια του Μουσείου Μπενάκη Ρούλα Μιχαηλίδου**. Για τους λόγους αυτούς, η διεύθυνση στο αρχείο της έγινε σταδιακά και κατέληξε μόλις το 2006 στη μνημειακή μονογραφία «**Η φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου από το Φωτογραφικό Αρχείο του Μου-**

«Η φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου»

σείου Μπενάκη», που κυκλοφόρησε από κοινού με τις εκδόσεις «Αγρ». Πολύτιμοι συνοδοιπόροι στη μακρά έρευνα που απαιτήθηκε υπήρξαν ο εκδότης **Σταύρος Πετσόπουλος**, η φωτογράφος **Johanna Weber** ο φωτογράφος-θεωρητικός **Πλάτωνας Ριβέλλης**, η ιστορικός **Τασούλα Βερβενιώτη** και η φωτογράφος **Όλγα Χαρδαλιά**. Η Βούλα Παπαϊωάννου γεννήθηκε στη Λαμία τον Σεπτέμβριο του 1898. Ήταν το πέμπτο στη σειρά από τα έξι παιδιά του **αξιωματικού Θεοχάρη Παπαϊωάννου** (1859-1948) από το Λιδορίκι και της **Αφροδίτης** (1866-1952), το γένος Παπακώστα, από τη Λάρισα. Μεγάλωσε μέσα σε μία ιστορική οικογένεια που το γενεαλογικό της δένδρο αριθμούσε γνωστούς οπλαρχηγούς και παπάδες της Ρούμελης. Ο παππούς της **Ιωάννης Θεοχαρόπουλος** (στη συνέχεια Παπαγιάννης και Παπαϊωάννου), παπάς και συγχρόνως δάσκαλος, είχε αναπτύξει μεγάλη πνευματική δραστηριότητα στο Λιδορίκι, ενώ ο παππούς της μητέρας της **Παπακώστας Τζαμάλας** (1790-1862) πολέμησε με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο στο Χάνι της Γραβιάς και στην πολιορκία της Ακρόπολης το 1827.

Τα παιδικά και εφηβικά της χρόνια διαγράφονται αγνά, καθώς δεν διασώζονται συγκεκριμένες πληροφορίες. Έμμεσα όμως ο χαρακτήρας της και οι αρχές που σταθερά ακολούθησε στη ζωή της παραπέμπουν στο οικογενειακό της περιβάλλον. Υπήρξε, όπως την περιγράφουν οι οικείοι της και οι φωτογράφοι της εποχής της, ευγενική, διακριτική, ευπροσήγορη, συνεπής, εργατική, με ευρεία μόρφωση και καλλιέργεια, αλλά και έντονο αίσθημα προσφοράς στην πατρίδα και τους συνάνθρωπούς της. Η φίλη και συνεργάτιδά της στον ΕΟΤ αρχιτέκτων **Αλεξάνδρα Μωρέτη** τη χαρακτηρίζει ως άνθρωπο ήπιων τόνων, συμπαθή και συγκροτημένο. «Είχε γερή υπόσταση», τονίζει, «δεν ήταν ούτε διαχυτική ούτε εκρηκτική». Η ίδια δήλωνε ότι αγαπούσε πολύ τη ζωγραφική, την αρχαιολογία, τη φιλολογία, τη μουσική και τα ταξίδια, «... καθώς μου άρεσε η φιλολογία, έκανα ορισμένες μεταφράσεις και παρακολουθού-

σα εκθέσεις στο Παρίσι και διαλέξεις. Τη μουσική την αγαπούσα πολύ. Δεν άφηνα κοντσέρτο για κονσέρτο. Έζησα μια ζωή πολύ έντονη. Καθετί που ήταν καλλιτεχνικό με τραβούσε. Ο γνωστός φωτογράφος **Κώστας Μπαλάφας**, επίσης τη θυμάται να τον ξαναγεί στην έκθεση του **Χένρυ Μουρ** στο Ζάππειο το 1953 και να μαγεύεται από τη βαθιά της γνώση γύρω από το έργο του σημαντικού αυτού γλύπτη. Ήταν περίπου δέκα ετών η Βούλα Παπαϊωάννου, όταν η οικογένειά της εγκαταστάθηκε στην Αθήνα ύστερα από μετάθεση του πατέρα της. Σύμφωνα με αφήγηση της αγαπημένης της ανιψιάς **Τίτης Καραντάνη** στη δημοσιογράφο **Ελένη Μπίστικα**, έμειναν προσωρινά στην Πλάκα έως το 1910, οπότε απέκτησαν ιδιόκτητο σπίτι στο Κολωνάκι από όπου, έπειτα από δέκα χρόνια, μετακόμισαν στο Μαρούσι. Ο **Θεοχάρης και η Αφροδίτη Παπακώστα** μεριμνούσαν ιδιαίτερα για τη μόρφωση των παιδιών τους. Η Βούλα φαίνεται ότι ολοκλήρωσε τη δημοτική εκπαίδευση στη **Σχολή Χίλλ** και συνέχισε στο γαλλικό γυμνάσιο *Saint Joseph*. Σε ηλικία 18 ετών είχε αποκτήσει άδεια διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας, όπως δηλώνει δίπλωμα που διασώζεται στο αρχείο της. Τότε, το 1917, εγγράφεται στη Σχολή Καλών Τεχνών για να σπουδάσει ζωγραφική. Οι γονείς της ήταν φυσικό να θεωρήσουν τολμηρή την απόφασή της, καθώς μάλιστα οι νέες της εποχής συνήθιζαν να διδάσκονται τις καλές τέχνες κατ'οίκον. Αντίθετα, ο αγαπημένος της αδελφός **Νίκος** υπήρξε ο υποστηρικτής των νεανικών της ανησυχιών.

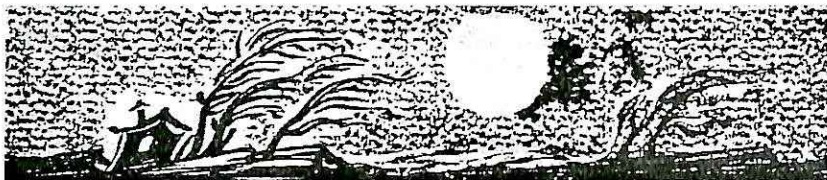
Στη σχολή τότε επικρατούσε εθνοκεντρικοί συντηρητισμοί με διευθυντή τον **Γεώργιο Ιακωβίδη**, χωρίς κανένα περιθώριο διαμόρφωσης νεωτερικών τάσεων. Το 1922 μάλιστα πολλοί φοιτητές ζήτησαν την απομάκρυνσή του και πρότειναν τη θέση του τον **Ζαχαρία Παπαντωνίου**. Η νεαρή φοιτήτρια δεν πρόλαβε να χαράξει τη δική της πορεία στον εικαστικό χώρο, καθώς για λόγους οικογενειακούς – προφανώς εξαιτίας του θανάτου της αδελφής της Φούλας από ασιατική γρίπη σε ηλικία 24 ετών – διέκοψε τις

σπουδές της. Η αγάπη της όμως για τη ζωγραφική την ακολουθούσε και όταν πλέον αφοσιώθηκε στη τέχνη του φακού. «Παρακολουθούσα τα ρεύματα της ζωγραφικής και πολλές φορές τα παραλλήλιζα με τη φωτογραφία», θα δηλώσει, όταν ρωτήθηκε για τις δυνατότητες του έγχρωμου φιλμ. Εξάλλου δεν είναι τυχαίο ότι ο **φωτογράφος Πάνος Γεραλής** (1880-1956), αδελφός των ζωγράφων **Αποστόλου** και **Λουκά**, απόφοιτος και ο ίδιος της Σχολής Καλών Τεχνών τη μύησε στην τέχνη του φακού, ενώ στον χαρακτή **Γιάννη Κεφαλληνό** (1894-1957) απευθύνθηκε για να φιλοτεχνήσει το χειροποίητο **Μαύρο Λεύκωμα** με φωτογραφίες των αποσκελετωμένων παιδιών και ενηλίκων από τον λιμό που ενέσκηψε στην Αθήνα τον χειμώνα 1941-42. Η εκτίμηση και ο θαυμασμός της για τους ανθρώπους του πνεύματος και της τέχνης υπήρξε καθοριστικός και για τον γάμο της το 1926, με τον **λόγιο Ιωάννη Ζερβό** (1875-1944). Άνθρωπος με εντυπωσιακή πολυμάθεια, στοχαστής, λογοτέχνης, μεταφραστής και τεχνοκριτικός, ο Ζερβός, είχε γίνει ευρύτερα γνωστός στους συγχρόνους του ως υπεύθυνος επιμελητής της Βιβλιοθήκης Αρχαίων και Συγχρόνων Συγγραφέων του οίκου **Φέξη**, του Μεγάλου Λεξικού της Ελληνικής Γλώσσας του οίκου Δημητράκου και του Εγκυκλοπαιδικού Λεξικού του Ελευθερουδάκη. Στη διάρκεια του έγγαμου Βίου της, που κράτησε έντεκα χρόνια, έζησε στο σπίτι του συζύγου της στο Νέο Ηράκλειο περιτοιχισμένη από τα βιβλία της πλούσιας βιβλιοθήκης του και από αντικείμενα τέχνης των συλλογών του. Η ίδια μιλούσε πάντα με θαυμασμό για την προσωπικότητά του, τις εμπειρίες που απέκτησε ταξιδεύοντας μαζί του και τους σπουδαίους ανθρώπους που συναναστρεφόταν, όπως τον **Ιταλό τεχνοκριτικό Adolfo Venturi**, τον **Ζαχαρία Παπαντωνίου**, τον **Γρηγόριο Ξενοπούλο** κ.ά. Οι καλλιτεχνικές ανησυχίες της Βούλας Παπαϊωάννου βρήκαν διέξοδο στην τέχνη του φακού γύρω στα 1935 περίπου ταυτόχρονα με τη διάλυση του γάμου της. Την περίοδο αυτή, τα χρόνια δηλαδή της δικτατορίας του

Μεταξά (1936-1940), η φωτογραφία είχε καθιερωθεί στην Αθήνα τόσο ως επάγγελμα αλλά και ως ερασιτεχνική ενασχόληση. Στα φωτογραφικά ατελιέ της πρωτεύουσας η ευρύτερη αστική τάξη φιλοτεχνούσε το πορτρέτο της με εξέχοντες τεχνίτες του είδους, τον κλασικό **Γεώργιο Μπούκα**, τον **Δημοσθένη Πατρίδη**, τον **Νικόλαο Ζωγράφο** και την πολυπράγμονα **Nelly's**. Φωτογραφικές εκθέσεις παρουσιάζονταν σε κεντρικά σημεία της πόλης, άρθρα στον Τύπο σχολίασαν τη «**Νέα Τέχνη**» ή την αμφισβητούσαν, ενώ είχε αρχίσει να διαδίδεται και η εκτύπωση φωτογραφιών σε εικονογραφημένα περιοδικά.

Στη θεματογραφία των χειριστών του φακού οι αρχαιότητες που από τον 19ο αιώνα ήδη ταυτιζόνταν με την εικόνα της χώρας αποτελούσαν πάντα θέμα πρώτου ενδιαφέροντος με σταθερή ζήτηση στην αγορά. Στις πολυάριθμες φωτογραφίες των κλασικών μνημείων, συμβατικές ή πειραματικές από ασήμαντους ή διάσημους φωτογράφους, ξεχωρίζουν οι ευρηματικές προσεγγίσεις της **Nelly's** και των ξένων φωτογράφων **Walter Hege**, **Herbert List** και **George Hoyningen-Huene** που τη δεκαετία του '30 φωτογράφισαν την Ελλάδα. Πρότυπο όμως για τους Έλληνες φωτογράφους αποτελούσε το μνημειακό βιβλίο του Ελβετού **Fred Boissonas «Le parthenon I. Histoire, L' Architecture et la Sculpture»** που εκδόθηκε το 1912 και το 1930. Παράλληλα το ελληνικό τοπίο, που μετά το '22 γενικότερα στην τέχνη αποτελούσε συστατικό στοιχείο της ελληνικότητας, αυτόνομο πλέον και όχι ως περίγυρος ερειπίων, απεικονιζόταν φωτογραφικά συνήθως με ακαδημαϊκές συνθέσεις και τάση εξιδανίκευσης. Τη φωτογραφική αποτύπωση του τοπίου, των μνημείων και των ανθρώπων της υπαίθρου θα χρησιμοποιήσει το υπουργείο Τύπου και Τουρισμού για να προβάλει την Ελλάδα προς τα έξω ως μια χώρα μικρή αλλά δυναμική, αντάξια της αρχαίας της κληρονομιάς.

Ωρες λειτουργίας του Ριζαρείου Εκθεσιακού Κέντρου: 10:00-17:00 (εκτός Τρίτης).

Μνήμες πριν πολλά χρόνια στο Ζαγόρι

Ο ΜΠΑΡΜΠΙΑ ΛΙΑΣ

εγγόνια που κάθονται πλάι- πλάι κι ο παππούς μεταδίδει τη σοφία του στο εγγονάκι.

Η κουβέντα μας, θυμάμαι, ήταν στην αρχή δισταχτική, τυπική θα έλεγα. Σιγά-σιγά όμως, σα να γνωριζόμαστε, σα να αρχίσαμε να έχουμε εμπιστοσύνη ο ένας στον άλλο, άνοιξε η καρδιά του μπάρμπα-Λιά, άνοιξε τον σφιχτά δεμένο σακούλι των αναμνήσεων που σίγουρα θάχε ξεχάσει πως κάπου φύλαγε κι ως Θεέ μου, θησαυρός, ω Θεέ μου ομορφιά που έβγαине από κείνο το βρωμερό πανωφόρι που μύριζε γίδια και κοπριά! Πού βρέθηκαν όλα αυτά μέσα στο γερασμένο του μυαλό; Πώς μπορούσε και τα φύλαγε και δε σταμάταγε σε κάθε γωνιά του χωριού να λήη και να λήη...

Από κείνη τη μέρα, έχασα το κέφι μου για παιχνίδια. Μόλις τέλειωνα το σχολείο και το διάβασμα, έτρεχα να βρω το μπάρμπα-Λια. Κάτι κρατούσα πάντα στην τσέπη του πανωφοριού μου να του δώσω. Και κείνος σα μικρό παιδί, το περίμενε με λαχτάρα. Αυτή η διαδικασία γίνονταν αμίλητα. Έβγαζα εγώ από την τσέπη μου τη λιχουδιά και την έβαζα στη χούφτα του. Εκείνος με κοίταζε για μια στιγμή στα μάτια και άρχιζε να την τρώει σιγά, απολαυστικά.

Όταν τέλειωνε, τίναξε τις παλάμες του χτυπώντας τα με στην άλλη και τις αποκαθάρριζε στα πλάγια του παντελονιού του. Μετά κάθονταν στην πέτρα που του χρησίμευε για κάθισμα και γω πάνω σε μια προβιά, μπροστά του.

Λοιπόν, ο μπάρμπα-Λιάς είχε όνειρα! Μάλιστα! Είχε σκοπό να πάη και να βρει τον κ. Νομάρχη. Και πόσα πράγματα θα γίνονταν τότε στο χωριό, ούτε που λέγεται. Όλα τα είχε μελετήσει και το χωριό θα γίνονταν αγνώριστο. Αλλά υπήρχε ένα σοβαρό εμπόδιο: Δεν είχε καινούργιο παντελόνι. Και βέβαια δεν μπορούσε να παρουσιάσει στον κ. Νομάρχη με τόσα μπαλώματα τόνα πάνω στ' άλλο. Αυτό ήταν! Είδ' άλλος θα έβλεπε πως μιλούν στον κ. Νομάρχη.

Οι τελευταίες συζητήσεις μας ήταν πάνω σ' αυτό το θέμα. Βλέπαμε το χωριό φωτισμένο με πάρκο και ζώα με καινούργιο σχολείο διόροφο, με γηροκομείο –πρω παντός αυτό– και χίλια άλλα όμορφα πράγματα!

Αλλά το παντελόνι!

Αυτό το παντελόνι μου έγινε έμμονη ιδέα. Μέρα-νύχτα άλλο δε σκεπτόμουν' ακόμα και στον ύπνο μου έβλεπα πως είχα, λέει, λεφτά και πήγαινα κι' αγόραζα ένα παντελόνι του μπάρμπα-Λια ή πως περπατώντας βρήκα στο δρόμο ένα παντελόνι που δεν ήταν κανενός' και ύστερα το φόραγε ο μπάρμπα-Λιας και ακουμπώντας σε μένα κατέβαινε στην πόλη. Γιατί θα έπαιρνε και μένα στον κ. Νομάρχη.

Έτσι λοιπόν δεν απόρησα πολύ, σαν έγινε το θαύμα. Μοίραζαν κάτι δέματα για τις γιορτές στο σχολείο με παιδικά ρούχα. Μέσα στο δικό μου, λοιπόν ήταν ένα παντελόνι. Ένα παντελόνι! Και ούτε μένα μούρχονταν γιατί ήμουν μικρός, ούτε του πατέρα γιατί ήταν χοντρός. Εκείνος είπε: Κρίμα, θα το δώσω στο Νίκο του αδελφού μου. Ίσως αυτός έχει κανά μικρότερο να τ' αλλάξουμε. Τότε εγώ τ' άρπαξα με τόση λαχτάρα που όλοι ξαφνιάστηκαν.

– Μη πατέρα, φώναξα κλαίγοντας σχεδόν. Το θέλω αυτό το παντελόνι, το θέλω εγώ!

Ο πατέρας με κοίταξε κατάπληκτος.
– Μα δε σου κάνει παιδί μου, είπε.
– Το θέλω' θέλω να το πάω σε κάποιον που του είναι απαραίτητο. Χάρισέ μου το, πατέρα.
– Σε ποιον θα το δώσης, παιδί μου;

– Στο μπάρμπα-Λιά, πατέρα. Το χρειάζεται να πάη στον κ. Νομάρχη.

– Πού;
Για μια στιγμή μου φάνηκε πως ο πατέρας θα γελοούσε, μα αμέσως έγινε σκεπτικός και μου είπε:
– Αφού υπάρχει τόσο σοβαρός λόγος παιδί μου, να το πας στο μπάρμπα-Λιά.

Νομίζω πως Εξέχασα να πω ευχαριστώ κείνη τη φορά στον πατέρα μου κι ας ήταν εκείνο το μεγαλύτερο δώρο που μου έκανε ποτέ!

Όταν μπήκα στην καλύβα του μπάρμπα-Λιά, ήταν κομμένη η μιλιάνη απ' τη συγκίνηση και την τρεχάλα.

– Αφίσα στα γονατά του το παντελόνι αμίλητος, κατακόκκινος, τρέμοντας σχεδόν. Το πήρε στα χέρια του περιέργος και το κοίταζε με προσοχή. Και ξαφνικά κατάλαβε τι ήταν. Άρχισε να τρέμη κι αυτός. Δε μιλούσε. Δε μπορούσε.

– Είναι το παντελόνι, μπάρμπα-

Λιά. Αύριο θα πάμε στον κ. Νομάρχη. Θα σε πλύνω κιόλας, νάσαι καθαρός.

Τα είπα όλα με μια ανάσα ξαναβρίσκοντας τη μιλιάνη μου.

– Ναι, είπε στην αρχή χαρούμενος, μη πιστεύοντας στα μάτια του. Ναι, ναι, αύριο θα πάμε στον κ. Νομάρχη. Τόλεγε και το ξανάλεγε με όλο και λιγότερη χαρά, μα εγώ βιαζόμουν να φύγω και δεν πολυπρόσεχα πια τι έλεγε.

– Αύριο, του έκανα. Θα 'ρθω πρωί, πρωί να σ' ετοιμάσω. Και έφυγα χτυπώντας χαρούμενα την πόρτα.

Όλη τη νύχτα δεν έκλεισα μάτι. Η αγωνία και η συγκίνηση με είχαν αναστατώσει. Μόλις έφεξε πετάχτηκε από το κρεβάτι, πλύθηκε προσεχτικά και φόρεσα τα γιορτινά μου ρούχα.

– Για πού τόβαλες πρωί, πρωί, ρώτησε η μητέρα μου.

– Πάω στο μπάρμπα-Λιά. Θα πάμε στον κ. Νομάρχη.

Η μάνα μου με κοίταξε αμίλητη.

– Φάε ένα κομμάτι πίττα, είπε ύστερα και πάρε και του μπάρμπα-Λιά να φάη ένα ο καημένος.

Μέσα μου θύμωσα λιγάκι. Ακούς καημένος ο μπάρμπα-Λιάς, που ήξερε τόσα πράγματα και θ' άλλαζε και το χωριό ολόκληρο αν τόθελε. Επειδή, δηλαδή, τούλειπε ένα παντελόνι! Τώρα το είχε όμως... και σφυρίζοντας ξένοιαστα κατηφόρισα προς την καλύβα.

Έξω από την καλύβα ήταν λίγες γυναικές κι ένας άνδρας. Μπα! Τι ήθελαν αυτοί πρωί, πρωί; Δεν πιστεύω να ήθελαν να τον εμποδίσουν να πάη στον κ. Νομάρχη. Ή μήπως... και σ' αυτή τη σκέψη άρχισα να τρέχω. Λες να έμαθαν για το παντελόνι και τόλμησε κανείς να του το πάρη;

Στάθηκα μπροστά στην πόρτα έτοιμος για καυγά. Όχι, κανείς δεν είχε εμποδίσει τον μπάρμπα-Λιά να πάη στον κ. Νομάρχη κι ούτε κανείς του είχε πάρει το παντελόνι του. Το φορούσε, καθώς κι ένα καθαρό υφαντό πουκάμισο που είχε για την περίπτωση και με περίμενε καθισμένος στην πέτρα. Μόνο που είχε κλειστά τα μάτια και ήταν κίτρινος, κατακίτρινος. Θα κρύωνε φαίνεται όλη νύχτα καθισμένος εκεί, περιμένοντας να ξημερώσει. Δεν μ' άφησαν να πάω παραμέσα.

Τώρα –ύστερα από τόσα χρόνια– σκέπτομαι πως άδικα έκλαψα τόσο πολύ, τότε για το χαμένο όνειρο του μπάρμπα-Λιά. Ίσως καθυστέρησε τόσο πολύ να πάη στον κ. Νομάρχη επειδή δεν εύρισκε κατάλληλο το ντύσιμό του' και μόλις βρήκε το παντελόνι δε μπόρεσε πια να περιμένει και παρουσιάστηκε μόνος του!

Γεωργία Τσάντη

Σύζυγος του αείμνηστου Μονοδεντρίτη δικηγόρου Σπύρου Τσάντη

ΤΟ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΤΗΣ ΑΣΤΡΑΚΑΣ

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ

Η σύσκεψη έγινε στα γραφεία Καραγιώργη Σερβίας 7, όπου στεγάστηκε το Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ. και προβλήθηκαν έγχρωμες διαφάνειες (σλάιτς) της περιοχής ΓΚΑΜΗΛΑΣ και ύστερα από πολύωρη συζήτηση αποφασίστηκε η ανέγερση του θέματος καταφυγίου να γίνει στον ΑΥΧΕΝΑ ΛΙΜΝΩΝ ΓΚΑΜΗΛΑΣ. Το Δ.Σ. του Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Σ. εξουσιοδότησε τον αντιπρόεδρο ΜΙΧΑΗΛ ΔΕΦΝΕΡ για τον περαιτέρω χειρισμό του όλου θέματος, σε συνεργασία με τον Ορειβατικό Σύλλογο Ιωαννίνων.

Τότε πήρα από τον Αθανάσιο Τζάρτζανο, Γεν. Γραμματέα του Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Σ.

Το Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ. εκμεταλλευόμενο αυτή τη διένεξη έθεσε στο περιθώριο την κατασκευή καταφυγίου στην ΓΚΑΜΗΛΑ και έκτισε καταφύγιο σε όλη την Ελλάδα πλην της ΗΠΕΙΡΟΥ.

Στις 4/10/1963 όταν ανέλαβα την προεδρία του Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων, έβαλα ως σκοπό και προτεραιότητα την ανέγερση καταφυγίου στην περιοχή της ΓΚΑΜΗΛΑΣ. Γι' αυτό όρισα πενταμελή επιτροπή υπό την προεδρία μου για την ανεύρεση της καταλληλότερης τοποθεσίας που θα ανεγείρετο το καταφύγιο.

Αφού η Επιτροπή περιόδευσε σε περιοχές Παπίγκου-Τσεπελόβου, διαπίστωσε ότι η πιο κατάλληλη θέση για τον σκοπό αυτό ήταν ο ΑΥΧΗΝ ΛΙΜΝΩΝ ΓΚΑΜΗΛΑΣ (ψομ. 1950 μ.), με πρόσβαση από το Πάπικο. Τόσιστα δε στους εκπροσώπους των δύο κοινοτήτων ότι «εγώ δεν είμαι ούτε Παπιγκιώτης, ούτε Τσεπελοβίτης, ούτε επηρεάζομαι από πολιτικούς και συνασθηματισμούς». Γι' αυτό το καταφύγιο θα πρέπει να γίνει στο σημείο εκείνο που θα εξυπηρετεί την χιονοδρομία, την αναρρίχηση, την ορειβασία και σαν τέτοιο η Επιτροπή επιλέγει τον ΑΥΧΕΝΑ ΛΙΜΝΩΝ ΓΚΑΜΗΛΑΣ από τον οποίο είναι προσπελάσιμες η κορυφή της Γκαμήλας, η Δρακόλιμνη και η κορυφή της Αστράκας.

Μετά την ανωτέρω αμετάκλητη απόφαση και κατόπιν οδηγιών του Κεντρικού Συμβουλίου απευθύνουμε έγγραφο προς την Κοινότητα Παπίγκου (Αριθμ. Πρωτ. 1/8-1-64) με το οποίο ζητήσαμε την πώληση γηπέδου εκτάσεως δύο (2) στρεμμάτων στο Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ., επειδή έπρεπε να αποτελέσει κτηματική περιουσία του, για να μπορεί να χρηματοδοτηθεί το έργο από τον Ε.Ο.Τ. Ορίζεται κατωτέρω τιμή, η των εκατόν (100) δρχ. κατά στρέμμα και έγινε δημοπρασία που κατακυρώθηκε στο Κεντρικό Συμβούλιο Ε.Ο.Σ. αντί του ποσού δια-

κοσίων (200) δρχ.

Έτσι ξεκινάει ένας αγώνας αλληλογραφίας μεταξύ Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων, Κοινότητας Παπίγκου, Υπουργείου Δημοσίων Έργων και Νομαρχίας Ιωαννίνων, στο οποίο πολλά συνέβαλε και ο τότε βουλευτής Ιωαννίνων Δημή-

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

τριος Ιωάννου και πετύχαμε σύντομα την οριστική εκποίηση γης δύο (2) στρεμμάτων της Κοινοτικής Περιφέρειας Παπίγκου (Αριθμ. Αποφάσεως 8/1964).

Αφού έγιναν τα οριστικά συμβόλαια περί αγοράς του οικοπέδου,

ιδιοχειρή επιστολή του που με συνέχαιρε, το καταλληλότερο για την ανέγερση του καταφυγίου ΓΚΑΜΗΛΑΣ.

Επιστρέφοντας από την Αθήνα ενημέρωσα το Δ.Σ. του Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων καθώς και τις Κοινότητες Παπίγκου και Τσεπελόβου για τα αποτελέσματα των συζητήσεων να διατεθούν τις τοπικές αρχές για την συνέχιση του αγώνα ανέγερσης του καταφυγίου.

Μετά την ανωτέρω αμετάκλητη απόφαση και κατόπιν οδηγιών του Κεντρικού Συμβουλίου απευθύνουμε έγγραφο προς την Κοινότητα Παπίγκου (Αριθμ. Πρωτ. 1/8-1-64) με το οποίο ζητήσαμε την πώληση γηπέδου εκτάσεως δύο (2) στρεμμάτων στο Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ., επειδή έπρεπε να αποτελέσει κτηματική περιουσία του, για να μπορεί να χρηματοδοτηθεί το έργο από τον Ε.Ο.Τ. Ορίζεται κατωτέρω τιμή, η των εκατόν (100) δρχ. κατά στρέμμα και έγινε δημοπρασία που κατακυρώθηκε στο Κεντρικό Συμβούλιο Ε.Ο.Σ. αντί του ποσού δια-

κοσίων (200) δρχ. Έτσι ξεκινάει ένας αγώνας αλληλογραφίας μεταξύ Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων, Κοινότητας Παπίγκου, Υπουργείου Δημοσίων Έργων και Νομαρχίας Ιωαννίνων, στο οποίο πολλά συνέβαλε και ο τότε βουλευτής Ιωαννίνων Δημή-

τριος Ιωάννου και πετύχαμε σύντομα την οριστική εκποίηση γης δύο (2) στρεμμάτων της Κοινοτικής Περιφέρειας Παπίγκου (Αριθμ. Αποφάσεως 8/1964).

Αφού έγιναν τα οριστικά συμβόλαια περί αγοράς του οικοπέδου, ο τότε βουλευτής Ιωαννίνων Δημήτριος Τζάρτζανος, Γεν. Γραμματέα του Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Σ.

Το Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ. εκμεταλλευόμενο αυτή τη διένεξη έθεσε στο περιθώριο την κατασκευή καταφυγίου στην ΓΚΑΜΗΛΑ και έκτισε καταφύγιο σε όλη την Ελλάδα πλην της ΗΠΕΙΡΟΥ.

Στις 4/10/1963 όταν ανέλαβα την προεδρία του Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων, έβαλα ως σκοπό και προτεραιότητα την ανέγερση καταφυγίου στην περιοχή της ΓΚΑΜΗΛΑΣ. Γι' αυτό όρισα πενταμελή επιτροπή υπό την προεδρία μου για την ανεύρεση της καταλληλότερης τοποθεσίας που θα ανεγείρετο το καταφύγιο.

Αφού η Επιτροπή περιόδευσε σε περιοχές Παπίγκου-Τσεπελόβου, διαπίστωσε ότι η πιο κατάλληλη θέση για τον σκοπό αυτό ήταν ο ΑΥΧΗΝ ΛΙΜΝΩΝ ΓΚΑΜΗΛΑΣ (ψομ. 1950 μ.), με πρόσβαση από το Πάπικο. Τόσιστα δε στους εκπροσώπους των δύο κοινοτήτων ότι «εγώ δεν είμαι ούτε Παπιγκιώτης, ούτε Τσεπελοβίτης, ούτε επηρεάζομαι από πολιτικούς και συνασθηματισμούς». Γι' αυτό το καταφύγιο θα πρέπει να γίνει στο σημείο εκείνο που θα εξυπηρετεί την χιονοδρομία, την αναρρίχηση, την ορειβασία και σαν τέτοιο η Επιτροπή επιλέγει τον ΑΥΧΕΝΑ ΛΙΜΝΩΝ ΓΚΑΜΗΛΑΣ από τον οποίο είναι προσπελάσιμες η κορυφή της Γκαμήλας, η Δρακόλιμνη και η κορυφή της Αστράκας.

Μετά την ανωτέρω αμετάκλητη απόφαση και κατόπιν οδηγιών του Κεντρικού Συμβουλίου απευθύνουμε έγγραφο προς την Κοινότητα Παπίγκου (Αριθμ. Πρωτ. 1/8-1-64) με το οποίο ζητήσαμε την πώληση γηπέδου εκτάσεως δύο (2) στρεμμάτων στο Κεντρικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Σ., επειδή έπρεπε να αποτελέσει κτηματική περιουσία του, για να μπορεί να χρηματοδοτηθεί το έργο από τον Ε.Ο.Τ. Ορίζεται κατωτέρω τιμή, η των εκατόν (100) δρχ. κατά στρέμμα και έγινε δημοπρασία που κατακυρώθηκε στο Κεντρικό Συμβούλιο Ε.Ο.Σ. αντί του ποσού δια-

δας Παπίγκου και πλήθους κόσμου.

Αφού έγινε η θεμελίωση, πάλι το θέμα ξεχάστηκε. Άρχισα πάλι να ανεβοκατεβαίνω στην Αθήνα και να πιέζω το Κεντρικό Συμβούλιο για την έναρξη των εργασιών ανεγέρσεως του καταφυγίου. Με παρέπεμψαν στον τότε Υφυπουργό Προεδρίας της Κυβερνήσεως της Ενώσεως Κέντρου Γεώργιο Μυλωνά, βουλευτή Ιωαννίνων, για την εξεύρεση πιστώσεως.

Ενωμέρωσα το Δ.Σ. του Συλλόγου μου, επέστρεψα πάλι στην Αθήνα, και επισκέφθηκα τον Υφυπουργό Προεδρίας Γεώργιο Μυλωνά στο Υπουργείο, για να του ζητήσω την απαιτούμενη πίστωση που ήταν αναγεγραμμένη στον προϋπολογισμό.

Τότε επρόκειτο να επιχορηγηθεί το Κεντρικό Συμβούλιο με εξακόσιες χιλιάδες (600.000) δρχ. από τον Ε.Ο.Τ. και απαίτησα εκ των 600.000 δρχ. να εγγραφούν τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δρχ. ονομαστικά στον προϋπολογισμό για το καταφύγιο ΓΚΑΜΗΛΑΣ (σύμφωνα με την υπόδειξη του Κεντρικού Συμβουλίου), πράγμα το οποίον έγινε αποδεκτό από τον Υφυπουργό. Όμως ο Γεώργιος Μυλωνάς ανέλαβε τότε ως Υφυπουργός Παιδείας και έτσι ο ίδιος πλέον αδυνατούσε να μας βοηθήσει.

Μετά από αρκετό διάστημα και όταν Υφυπουργός Οικονομικών ήταν ο Ανέστης Λώρας, βουλευτής Ιωαννίνων, τον επισκέφθηκα και του εξέθεσα τα πράγματα περί καταφυγίου ΓΚΑΜΗΛΑΣ και για τον τρόπο χρηματοδότησης του, όπως όπως γνωρίζουμε η Κυβέρνηση Ενώσεως Κέντρου έπεισε!

Απευθύνθηκα πάλι στο Κεντρικό Συμβούλιο και τους πρότεινα να ξεκινήσει η ανέγερση του καταφυγίου, έστω με λίγα χρήματα δικά τους, ώστε κάποτε να τελειώσει το έργο.

Πράγματι το Κεντρικό Συμβούλιο εξασφάλισε μία μικρή πίστωση και ανέθεσε την κατασκευή του έργου στον εμπειροτέχνη Γιαννακουδάκη Δημήτριο, ο οποίος είχε μεγάλη πείρα από καταφύγια, αφού την εποχή εκείνη είχε κτίσει σχεδόν όλα τα καταφύγια του Κεντρικού Συμβουλίου, τη δε μελέτη του έργου είχε εκπονήσει ο Λουκίας Δημήτριος (μηχανικός), διευθυντής δημοσίων έργων Αθηνών.

Γρήγορα όμως με την ανέγερση όλης της τοπογραφίας η πίστωση εξαντλήθηκε και ο Γιαννακουδάκης πήρε εντολή από το Δ.Σ. του Κεντρικού Συμβουλίου να επιστρέψει στην Αθήνα.

Με πρωτοβουλία μου και αναλαμβάνοντας την ευθύνη έπεισα τον Γιαννακουδάκη να παραμείνει στην Αθήνα.

Με πρωτοβουλία μου και ανα-

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΑΣΤΡΑΚΑΣ

στο Πάπιγκο και εγώ με το νυκτερινό λεωφορείο πήγα στην Αθήνα για να συναντήσω τα μέλη του Δ.Σ. του Κεντρικού Συμβουλίου.

Πράγματι συναντηθήκαμε και τους είπα: «Εάν έστω δεν σκεπαστεί η οικοδομή όλα τα χρήματα που διετέθησαν μέχρι εκείνη τη στιγμή θα πήγαιναν χαμένα, διότι με την πτώση των βροχών και του χιονιού θα διελύετο η τοιχοποιία».

Έτσι κατάφερα να τους πείσω να συνεχιστεί η χρηματοδότηση της κατασκευής του έργου, το οποίο με την επιμονή μου και με όλους τους παραπάνω αγώνες μου περατώθηκε τον Ιούνιο του 1966.

Μετά την περάτωση του καταφυγίου, κατέβηκα για τελευταία φορά στην Αθήνα και αφού συναντηθήκαμε με το Δ.Σ. του Κεντρικού Συμβουλίου, τους πρότεινα να συνδυάσουμε τα εγκαίνια του καταφυγίου Γκαμήλας με την 26η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ, η οποία να γινόταν στην Κορυφή της Γκαμήλας, για να δοθεί έτσι η ευκαιρία σε όλους τους Έλληνες ορειβάτες να γνωρίσουν το νέο ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ.

Πράγματι η πρότασή μου έγινε δεκτή και στις 20/8/1966 πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια του καταφυγίου και η 26η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ στην κορυφή της Γκαμήλας. Εκεί απονεμήθηκαν στους μετέχοντες δίπλωμα και μετάλλιο, τα οποία σκεφτήκαμε να δώσει ο Ορειβατικός Σύλλογος Ιωαννίνων. Μάλιστα τα μετάλλια φιλοτεχνήθηκαν και κατασκευάστηκαν από το εργαστήριο Λαϊκής Τέχνης του τότε Γενικού Γραμματέα του Δ.Σ. του Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων Δημητρίου Χατζή.

Επίσης να σημειώσω εδώ ότι ο Ορειβατικός Σύλλογος Ιωαννίνων με εισήγησή μου αποφάσισε, όπως κάθε ορειβάτης από την Ελλάδα και το εξωτερικό που θα ανεβαίνει στην κορυφή της ΓΚΑΜΗΛΑΣ να του απονέμεται αναμνηστικό δίπλωμα και μετάλλιο, αφού φέρνει την γραπτή διαβεβαίωση του Γραμματέως της κοινότητας Παπίγκου.

Την ανωτέρω απόφαση την στείλαμε στο Δ.Σ. του Κεντρικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Σ. και την κοινοποιήσαμε σε όλους τους Ορειβατικούς Συλλόγους της Ελλάδος για να προβάλουμε και δημιουργήσουμε έτσι μεγαλύτερη κίνηση στη ΓΚΑΜΗΛΑ και στη γύρω περιοχή.

Αυτό είναι το ιστορικό της ανέγερσης του καταφυγίου ΓΚΑΜΗΛΑΣ, που για τον υπογράφωντα ήταν μια από τις μεγαλύτερες χαρές της 34χρονης θητείας του ως προέδρου του Ε.Ο.Σ. Ιωαννίνων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΕΠ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ε.Ο.Σ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

**Πάπιγκο -
Ορειβατικό καταφύγιο
- Δρακόλιμνη**

Από το Μικρό Πάπιγκο (υψόμετρο 1.050 μ.) το μονοπάτι ανηφορίζει έως το ορειβατικό καταφύγιο της Αστράκας στα 1.950 μ. και από εκεί συνεχίζει στη Δρακόλιμνη στα 2.050 μ.

Η διαδρομή διάρκειας τεσσεράμις ωρών (8 χλμ) διασχίζει αλπικά τοπία, οροπέδια, λιβάδια, ορθοπλαγιές, υποαλπικές λίμνες και γενικά άγρια παρθένα φύση. Από τα πιο ενδιαφέροντα είδη ζώων που μπορεί να συναντήσει κανείς είναι ο χρυσαετός, το όρνιο, ο γυπαετός, το αγριόγδο και ο αλπικός τρίτωνας. Η πραγματοποίηση της διαδρομής -που έως το ορειβατικό καταφύγιο αποτελεί μέρος του μονοπατιού 03 - το χειμώνα απαιτεί ειδικό ορειβατικό εξοπλισμό και ανάλογες γνώσεις. Το καταφύγιο είναι ανοιχτό από το Μάιο έως τον Οκτώβριο (πληροφορίες Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Παπίγκου).

Πάπιγκο - Αστράκα

Η διαδρομή κατά το αρχικό τμήμα της συμπίπτει με την προηγούμενη. Η πραγματοποίηση της απαιτεί τεσσεράμις ώρες πορείας (5 χλμ) και καταλήγει στην κορυφή Αστράκα στα 2.436 μ. Διέρχεται από καθαρά αλπικό τοπίο, ορθοπλαγιές, βραχώδεις σχηματισμούς και γενικά παρθένα φύση. Το χειμώνα απαιτεί ειδικές γνώσεις και γίνεται μόνο με κατάλληλο εξοπλισμό. Η βλάστηση περιορίζεται σε χαμηλές πέτες και από τα πιο ενδιαφέροντα είδη ζώων που μπορεί να παρατηρήσει ο επισκέπτης είναι ο χρυσαετός, το όρνιο, ο γυπαετός και η οβρνίστρα.

**Πάπιγκο -
Ορειβατικό καταφύγιο
- Γκαμήλα**

Η διαδρομή μέχρι το ορειβατικό καταφύγιο είναι η ίδια με εκείνη που περιγράφηκε στην αρχή. Από εκεί ακολουθεί διαφορετική κατεύθυνση για την ψηλότερη κορυφή του Εθνικού Δρυμού Βίκου- Αώου, τη Γκαμήλα (2.497 μ.). Η διάρκειά της είναι έξι ώρες (10 χλμ.), περνά από αλπικά τοπία, οροπέδια, λιβάδια, επιβλητικές ορθοπλαγιές και γενικά άγρια παρθένα φύση. Η βλάστηση είναι ποώδης και τα είδη ζώων που μπορεί να συναντηθούν είναι τα ίδια με αυτά που περιγράφηκαν παραπάνω. Η ανάβαση στην Γκαμήλα απαιτεί, ειδικά το χειμώνα, κατάλληλο εξοπλισμό και ανάλογη ορειβατική εμπειρία.

ΑΠΟΨΕΙΣ

ΠΟΙΟ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ «ΤΙΜΗΜΑ» ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ;

Σίγουρα ο τουρισμός είναι μια σημαντική πηγή εσόδων για την οικονομία της Ελλάδας, τόσο της ηπειρωτικής, όσο και της νησιωτικής.

Τα τελευταία όμως χρόνια, ζώντας σε διάφορα νησιά της Ελλάδας, διαπίστωσα το εξής αρνητικό και ανησυχητικό φαινόμενο: στο όνομα της δήθεν προόδου, του τουρισμού, ουσιαστικά όμως στο όνομα του κέρδους να «μεταμορφώνεται» τελείως τόσο το νησί, όσο και οι κάτοικοί του. Και δυστυχώς να μεταμορφώνεται προς το χειρότερο. Να καταστρέφονται ωραίες τοποθεσίες για να χτιστούν τεράστιες ξενοδοχειακές μονάδες και γραφικές παραλίες να γεμίζουν με μπαράκια, εστιατόρια κ.τ.λ. Και δυστυχώς μαζί με το μέρος να αλλοιώνεται η νοοτροπία και η ψυχосύνθεση των ανθρώπων του.

Και το Ζαγόρι μας τα τελευταία χρόνια έχει γίνει της μόδας σαν προορισμός το χειμώνα και το καλοκαίρι. Κατασκευάζονται καινούργια ξενοδοχεία, κάποια πολύ όμορφα, κάποια δυστυχώς κακόγουστα.

Σίγουρα όμως θα πρέπει να σεβαστούμε το φυσικό μας περιβάλλον και να προσέξουμε να μην το αλλοιώσουμε. Ας παραδειγματιστούμε από τους αρχαίους Έλληνες: γενικά οι κανόνες της αρχαίας ελληνικής πολεοδομίας απαιτούσαν να μην τροποποιείται από το χέρι του ανθρώπου το έδαφος όπου θα χτιζόταν οποιοδήποτε οικοδόμημα. Δεν υποτάσσονταν το τοπίο στις απαιτήσεις της κατασκευής, αλλά το κτίριο έπρεπε να προσαρμοστεί αρμονικά στο περιβάλλον.

Και εκτός από το φυσικό περιβάλλον πρέπει να προσέξουμε να μην αλλοιωθεί η νοοτροπία και ψυχосύνθεσή μας. Να μην γίνουμε στυγνοί επαγγελματίες, σκληροί και απάνθρωποι. Να μην εκμεταλλευτούμε τους τουρίστες, έλληνες και ξένους. Η φιλοξενία άλλωστε ήταν χαρακτηριστικό γνώρισμα των Ελλήνων από τους αρχαιότερους χρόνους.

Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν τους ξένους ιερά πρόσωπα και προστατευόμενους του «Ξένιου» ή «ΙΚετάσιου» Δία. Πίστευαν ότι οι ίδιοι οι Θεοί πολλές φορές μεταμορφώνονταν σε ανθρώπους και πήγαιναν στα σπίτια των θνητών για να ζητήσουν δοκιμαστικά φιλοξενία. Τους αφιλόξενους τους τιμωρούσαν. Γι' αυτό οι θνητοί περιποιούνταν όλους τους ξένους

και δεν τους ρωτούσαν ποτέ ποιο ήταν και από πού έρχονταν, αλλά τους παράθεταν αμέσως λουτρό και γεύμα. Η φιλοξενία κατέληγε σε δημιουργία φιλίας ανάμεσα στον οικοδεσπότη και τον φιλοξενούμενο, που μεταβιβαζόταν κληρονομικά και στους απογόνους τους.

Όταν έφευγε ο ξένος αντάλλαζαν δώρα. Και οι Ρωμαίοι θεωρούσαν το θεσμό της ξενίας (=φιλοξενία) ιερό και κληρονομικό. Λάτρευαν και αυτοί τον «Ξένιο» Δία και όχι μόνο περιποιούνταν τον φιλοξενούμενό τους, αλλά αν χρειάζονταν τον αντιπροσώπευαν και στο δικαστήριο. Σύμφωνα επίσης με την Καινή Διαθήκη, κατά τη Δευτέρα Παρουσία ο Χριστός θα κρίνει τους ανθρώπους με βάση τη φιλοξενία, ενώ ο απόστολος Παύλος συνιστούσε στους Εβραίους να μην ξεχνούν ποτέ τη φιλοξενία.

Πίσω βέβαια από τον μύθο του «Ξένιου» Δία κρύβεται μια ιστορική πραγματικότητα. Τίποτα άλλωστε στους αρχαίους Ελληνικούς μύθους δεν είναι τυχαίο. Δείχνει ακριβώς πώς πρέπει να σεβόμαστε τους ξένους και κατ' επέκτασή τους τουρίστες στη σύγχρονη εποχή. Γιατί αν τους συμπεριφέρουμε σωστά και ανθρώπινα εμείς και αυτοί θα κάνουν το ίδιο.

Ας διατηρήσουμε, λοιπόν, τα ήθη, τα έθιμα και γενικότερα την ιδιαίτερη πολιτισμική μας ταυτότητα.

Άλλωστε ένα μέρος δεν έχει να «προσφέρει» μόνο φύση ή φαγητά και ποτά, αλλά και πολιτισμό. Και σαν πολιτισμό ορίζω όχι μόνο την τεχνολογική πρόοδο και εξέλιξη, αλλά και την καλλιέργεια του πνεύματος. Γιατί δεν πρέπει να «ικανοποιείται» μόνο το σώμα, αλλά και το πνεύμα. Το Ζαγόρι είναι ένας τόπος με μεγάλη ιστορία, ιδιαίτερο και αξιόλογο πολιτισμό. Οι θρύλοι, οι παραδόσεις, τα τραγούδια, οι χοροί, τα πανηγύρια μας πρέπει να προβληθούν και να υποστηριχτούν κατάλληλα. Γιατί είναι αυτά που συνθέτουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία ενός τόπου και των κατοίκων του.

Ας προσπαθήσουμε να πετύχουμε λοιπόν μια σύζευξη φύσης και πολιτισμού. Για να αποβεί έτσι ο τουρισμός ευεργετικός για το Ζαγόρι μας και όχι καταστροφικός. Γιατί αλλιώς κερδίζοντας τον τουρισμό κινδυνεύουμε να χάσουμε την ψυχή μας. Και αυτό θεωρώ ότι είναι πολύ βαρύ «τίμημα»...

ΤΖΑΜΠΟΥΡΑ ΧΑΡΑ

Βρύσες Μεγ. Παπίγκου... κτίσματα περιφρονημένα...

Βρύσες πέτρινες, παλιές, ρυακία δροσερά που ποτίζουν καταπράσινα κηπάρια, δροσίζουν και προσφέρουν αναψυχή σε ντόπιους και επισκέπτες τις ζεστές, ανυπόφορες μέρες του θέρους. Βρύσες καμωμένες σε αλλοτινές, πιο αθώες εποχές, από ικανά χέρια πετράδων που ανήγαγαν τη μαστορική σε υψηλή τέχνη. Χτισμένες σε κομβικά σημεία, σε μεσοχώρια, δίπλα σε μονοπάτια, δημόσιους δρόμους, στους χώρους εργασίας των κατοίκων, σε κήπους και χωράφια.

Κτίσματα που, εκτός απ' την πρακτική τους αξία, είχαν και σημαντικό κοινωνικό ρόλο, μια και εκεί γίνονταν τα συναπαντήματα μεταξύ των χωριανών, τα κουτοσμπολιά και οι τσακωμοί, τα πρώτα ερωτικά σκιρτήματα των νέων.

Διάσπαρτο το Ζαγόρι από βρύσες και βρυσούλες. Ξακουστές για την ομορφιά τους οι βρύσες του Κουκουλιού της Ελάτης, της Καλουτάς, του Βρυσοχωριού, του Γρεβενιτίου, της Λεπτοκαρυάς, του Μανασσή, της Αρίστης, του Μικ. Παπίγκου και άλλες.

Το Μεγ. Πάπιγκο διαθέτει αξιόλογες βρύσες με πηγαίο νερό. Η πιο σημαντική από αρχιτεκτονικής άποψης είναι η βρύση στα «Π'γάδια», στην είσοδο του οικισμού. Χτισμένη το 1883, στην ουσία δεν πρόκειται για μια απλή βρύση, αλλά για ένα σύμπλεγμα από βρύσες, ποτίστρες, μικρά λιθόστρωτα πηγάδια, όλα παραδωμένα στη φθορά και την αποσύνθεση. Μα το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό της είναι ότι οι πηγές βρίσκονται ακριβώς κάτω από το γραφικότατο εκκλησάκι των Αγ. Αποστόλων, έτσι ώστε όλα αυτά να αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο μοναδικής ομορφιάς και καλλιτεχνικής αξίας. Οι πηγές αναβλύζουν σταθερή ποσότητα κατάψυχρου νερού όλο το χρόνο, νερό που κάποτε πότιζε τους αναριθμητούς κήπους που υπήρχαν στη γύρω περιοχή, γεμίζοντας και τα πολλά ιδιόκτητα πηγάδια που υπήρχαν εκεί. Επίσης, τα νερά χρησιμοποιούνταν για το πλύσιμο ρούχων και το πότισμα ζώων. Κάποια στιγμή το νερό είχε και κριθεί ακατάλληλο προς πόση με την επικείμενη όμως κατασκευή του βιολογικού καθαρισμού, το νερό είναι σίγουρο ότι σταδιακά θα αυτοκαθαριστεί. Όλο αυτό το συγκρότημα χρήζει άμεσης ανάπλασης (καθαρισμός και εξωραϊσμός του γύρω χώρου, ανάδειξη των καλντεριμιών και αποκατάσταση της πέτρινης τοιχοποιίας, αντιμετώπιση της τσιμεντένιας τάρας και των τσιμεντένιων επιχρισμάτων) ώστε να αποτελέσει και

πάλι χώρο αναψυχής για ντόπιους και ξένους.

Η βρύση στο «Σιόποτο», στην ομώνυμη συνοικία, στην άλλη άκρη του οικισμού, είναι άλλο ένα θαυμάσιο πέτρινο οικοδόμημα που χτισμένη μνημείους παλιούς. Χτισμένη το 1885, με χορηγία του ευεργέτη Απ. Γκικολέσκου (Γκέκη), βρίσκεται σε ειδική καταφύτη τοποθεσία, δίπλα στο ρυάκι που, κυλώντας ανάμεσα στα φυλλώατα ζωγραφίζει μαγευτικές εικόνες και χαρίζει στιγμές δροσιάς και ηρεμίας. Η κατασκευή της βρύσης είναι καλαίσθητη και η όψη της αρχοντική. Το παγωμένο, χωνευτικό νερό της εξυπηρετούσε για χρόνια τις οικιακές ανάγκες των κατοίκων της συνοικίας του Σιόποτου και όχι μόνο. Ένας πρόσφατος καθαρισμός που έγινε, βελτίωσε κάπως την κατάσταση, όμως η βρύση χρειάζεται άμεσα μια ολοκληρωμένη παρέμβαση (αλλαγή στέγης, αντικατάσταση σπασμένων σωλήνων, συντήρηση πλακόστρωτου, καλύτερη υδρομάστευση).

Η βρύση στη «Γκούβα», δίπλα στο δημόσιο δρόμο προς Μικρό Μαχαλά και νότια της συνοικίας Σιόποτου, είναι κι αυτή μια ξεχασμένη βρύση που αναβλύζει γάργαρο, απολαυστικό νερό. Χτισμένη κι αυτή το 19ο αιώνα πάλι απ' την οικογένεια Γκικολέσκου, είναι ένα μικρό πανέμορφο πέτρινο κτίσμα, με έχει εγκαταλειφθεί και κινδυνεύει να καλυφθεί από τη γύρω οργαστική βλάστηση, έτσι ώστε δύσκολα πια γίνεται ορατή.

Οι υπόλοιπες βρύσες εντός του οικισμού του Μεγ. Παπίγκου είναι μεταγενέστερες και σε καλύτερη κατάσταση, (εκτός απ' τη βρύση στη συνοικία «Ανήλιο» που είναι αρκετά παλιά και έχει υποστεί κάποιες αλλοιώσεις και φθορές). Όμως, εκτός απ' τη βρύση Στουκίδη στη συνοικία «Μπούναρη», που συνεχίζει να ξεδιψάει τους περαστικούς, οι υπόλοιπες παραμένουν κλειστές για προφανείς λόγους (τούλαχιστον μια απ' αυτές θα έπρεπε να είναι ανοιχτή τους καλοκαιρινούς μήνες).

Οι παλιές πέτρινες βρύσες αποτελούν κτίσματα με ιστορική αξία για το χωριό μας, είναι αντιπροσωπευτικά δείγματα της αρχιτεκτονικής ταυτότητας του τόπου αυτού, μιλούν στην ψυχή μας, γαληνεύουν το μυαλό μας, ανασύρουν γλυκές αναμνήσεις απ' το παρελθόν και γι' αυτό είναι αναγκαίο να διασωθούν. Να μείνουν όρθιες για να σηματοδοτούν κι αυτές το διαφορετικό πρόσωπο του Παπίγκου, το αυθεντικό, όπου προτεραιότητα έχει η παράδοση και όχι η πλήρωση των τουριστικών κλινών.

Μπούνας Δ.

βιβλιο-
παρουσίαση

Κωνσταντίνου Δ. Παπαγεωργίου για την πόλη μας

(Εκδόσεις «Γραφικές Τέχνες Θεοδωρίδη»)

Γράφει ο **ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ**

Ομογάλακτος πνευματικός αδελφός ο Κώστας Παπαγεωργίου, τον θυμάμαι μαθητή της Εμπορικής Σχολής Ιωαννίνων κατά τα έτη 1945-1950, στις τελευταίες τάξεις εκείνος, στις πρώτες εγώ.

Δραστήριος, επιμελής μαθητής, ύστερα επιτυχημένος επιχειρηματίας, ασχολούμενος συγχρόνως ενεργά με τα κοινά και κατόπιν διαθέτει τον περισσότερο χρόνο - hobby το λένε σήμερα- στη ζωγραφική και το γράψιμο με υπερβολικό ενδιαφέρον, περίσσια αγάπη και μοναδικό σκοπό για την όσο το δυνατόν καλύτερη εμφάνιση και ανάδειξη της πόλης του, τα όμορφα ιστορικά και ξεκουσμένα Γιάννινα, τα οποία με κανένα τρόπο δεν θέλει να θολώνει η μνήμη τους, απόρροια των προσπαθειών - ανησυχιών αυτών, είναι και το μόλις παρουσιασθέν πνευματικό του δημιούργημα, το βιβλίο «για την πόλη μας».

Καλοντυμένο καθώς είναι με το τέλειο παραδοσιακό του ένδυμα - εξώφυλλο, ραμμένο- τυπωμένο από τις καλλιτεχνικές εκδόσεις ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ και το πλούσιο περιεχόμενό τους μπορεί με καμάρι να περπατά στους δρόμους των Γιαννίνων με μεγάλη χαρά και ευχαρίστηση, να το διαβάζει ο κάθε Γιαννιώτης, ο κάθε κάτοικος, φίλος και επισκέπτης που ενδιαφέρεται «για την πόλη μας».

Καλά εφοδιασμένος καθώς είναι ο Κώστας, με την προσοχή, την παρατηρητικότητα, την έξυπνη ματιά, την ευαισθησία, το ενδιαφέρον και την αγάπη του για την πόλη μας, δεν αφήνει απαρατήρητη και ανεξιχνίαστη ακόμη πτυχή της, ιστορική, πολιτική, πολιτιστική, κοινωνική, εμπορική, περιβαλλοντολογική, κλπ.

Ανακατασκευή του Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Αρίστης

Στο πρόγραμμα της Νομαρχίας Ιωαννίνων για έργα υποδομών, πολιτισμού και εκπαίδευσης περιλαμβάνεται και η ανακατασκευή του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Αρίστης Ζαγορίου.

Για το συγκεκριμένο έργο έχουν προγραμματιστεί να γίνουν εκτεταμένες παρεμβάσεις, στο Ναό, ο οποίος έχει ανεγερθεί το 1716 και είναι λιθοκτιστός με λιθοπλάκα. Τα προβλήματα εντοπίζονται κυρίως στη στέγη, της οποίας έχουν αποσραθωθεί οι πλάκες με αποτέλεσμα να σπάνε, να εισρέουν νερά εντός του ναού και να επιφέρουν το σάπισμα στα ξύλα των ζευκτών και του σανιδώματος. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στις 160.000 ευρώ.

Το «Ζ» μας

8 ΗΜΕΡΕΣ ΙΤΑΛΙΑ-ΕΛΒΕΤΙΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Με το Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου

Δεν είναι εύκολο να περιγράψει κάποιος και να μεταφέρει στον κάθε αναγνώστη, όσα είδε και έζησε σε μια εκδρομή. Εκδρομή που είχε αφιερώσει τους Ασπραγγέλους και από την Ηγουμενίτσα με πλοίο Βενετία. Να διασχίσει τη μεγάλη πεδιάδα του Μιλάνου και περνώντας τις Άλπεις και την καταπληκτική κοιλάδα ΑΟΣΤΑ να καταλήξει στη Λωζάνη.

Στη συνέχεια να επισκεφτεί της Γενεύη, Βέρνη, Ζυρίχη, Λουκέρνη, να περάσει Μόναχο και Ίνσμπουργκ και από Αγκώνα - Ηγουμενίτσα στους Ασπραγγέλους.

Οδοιπορικό μέσα σε ένα φυσικό περιβάλλον με μεγάλες εκτάσεις δασών, με πάμπολλες λίμνες και ποταμούς ένα όργιο φύσης και πρασίνου. Εδώ δε θαυμάζεις μόνο το όμορφο φυσικό περιβάλλον, δόρο της φύσης και του Θεού, αλλά κυρίως την ανθρωπινή δραστηριότητα και εργατικότητα. Περιβάλλον που διατηρείται ως έχει. Δεν τραυματίστηκε με το πέρασμα του χρόνου, δεν αλλοιώθηκε.

Τυχεροί όσοι μπορούν να απολαύσουν έστω και για σύντομο χρονικό διάστημα αυτές τις ομορφιές της φύσης και τα δημιουργήματα του ανθρώπου.

ΒΕΝΕΤΙΑ. Η πιο όμορφη και συναρπαστική πόλη, όπου η πέτρα και το νερό κυριαρχούν στον ίδιο βαθμό. Πρόκειται για μια πλωτή πόλη χτισμένη πάνω σε διακόσια μικροσκοπικά νησάκια. Η Βενετία είναι η πόλη που γοητεύει και αιχμαλωτίζει, η πόλη με τη μεγαλύτερη φωτογένεια στον κόσμο. «Ω Βενετία, πόλις από χρυσάφι κι από σμάλτο...» (Καρυωτάκης).

Επισκεφτήκαμε τα βασικά αξιοθέατα, το μεγάλο κανάλι, την πλατεία του Αγίου Μάρκου, το παλάτι των Δόγηδων. Εντυπωσιάζει η ομαδική προσέλευση, τα караβάνια των τουριστών στους δρόμους της.

Τεράστια η ουρά στο ναό του Αγίου Μάρκου. Δε στήθηκα στη γραμμή και ας με συγχωρέσει ο Άγιος.

Αφήνοντας τη Βενετία στη θύμησή μας δεν μένει μόνο η ομορφιά της πόλης και οι καλλιτεχνικοί της θησαυροί, αλλά και η ζωή της: Τα φρέσκα ζυμαρικά, το απαλό λίκνισμα της γόνδολας που είναι δεμένη στον πολύχρωμο ριγωτό στύλο στα αραξοβόλια, το καθρέφτισμα των κτιρίων στα ακύμαντα νερά των καναλιών, οι βιτρίνες που είναι γεμάτες με μάσκες για το καρναβάλι και οι εκθέσεις με τα αστραφτερά γυαλικά.

οπίτια, στην αγριότητα και βαρβαρότητα, γιατί ζήσαμε έντονα τα γεγονότα του πολέμου και δυστυχώς τότε-τότε επανέρχονται και μας βασανίζουν.

Περπατώντας σε μεγάλο δρόμο του Μονάχου βρέθηκα έξω από μπιραρία, φημοσμένη μπιραρία πληροφορήθηκα από τον Ξεναγό, συνήλθα μετά τα δύο μεγάλα ποτήρια μπίρας που ήπια και έφυγε από την ψυχή μου το πλάκωμα που ένιωθα από την προηγούμενη επίσκεψη, ένα πλάκωμα που είχα ξανανιώσει κάποτε στο χωριό μου με τον κύριο «αουφιτζερζεν», όπως παραστατικά

περιγράφει ο Φρίξος Τζιόβας στο βιβλίο του ΗΧΩ.

Επιβάτες λεωφορείου, όλοι τους ευδιάθετοι, χαρούμενοι, λαλιστατοι. Τα σχόλια ποικίλα, οι αντιπαραθέσεις αναπόφευκτες. «Το Ζαγόρι είναι μια Ελβετία, που δεν έχει αξιοποιηθεί» <Κανένα>λεγε κατ' επανάληψη κάποιος. «Μόνος στους Ασπραγγέλους και την Ελβετία μπορώ να ζήσω» άλλος. Τι Λωζάνη, τι Κοζάνη.

Ελλάδα και πάλι Ελλάδα, το μικρό μπουκάλι νερό στον τόπο μας αξίζει 0,50 λεπτά, εδώ 1,80 ευρώ λέει διαμαρτυρόμενος πατριώτης. Ακρίβεια διαπίστωσε τρίτος, χωρίς να γνωρίζει βέβαια το μεροκάματο του εργάτη, ούτε το μισθό του υπαλλήλου αυτών των χωρών.

Πολλά νερά έχουν αυτοί οι τόποι μονολογούσε συντοπίτης, ίσως το χωριό του το καλοκαίρι δεν έχει μπόλικο νερό.

Ξενοδοχεία άριστα και πολλών αστέρων. Ικανοποιητική και η όρεξη, όχι τόσο στο βραδινό φαγητό, όσο στο πρωινό, το οποίο ήταν πλουσιότατο. Μεγάλη ζήτηση ψωμιού, δεν επαρκούσε το ψωμάκι που διετίθετο.

Οργάνωση άψογη από το συντονιστή της εκδρομής, αρμόδιο

το ιδρυμα Ρουσώ και να επαναφέρω μερικά για το Ρουσώ, το κοινωνικό συμβόλαιο και τον Αιμίλιο. ΜΟΝΑΧΟ. Σύγχρονη πόλη. Φροντισμένη από τους μεγάλους της γης μετά τον πόλεμο. Πόλη στην οποία έζησαν και ζουν αρκετοί Έλληνες μετανάστες, εργάτες σε βιομηχανικές μονάδες.

Περάσαμε και από το Νταχάου. Όλη η ομορφιά, όλη η χαρά και αισιοδοξία χαθήκανε. Κατάθλιψη, μνήμες παλιές άσχημες, τραγικές. Μνήμες ανεξίτηλες.

Η σκέψη γυρίζει πίσω, στους καπνούς, στα ερείπια στα καμένα

Ελάτε στο Ζαγόρι, δεν θα το μετανιώσετε!

Ανεπανάληπτη φυσική ομορφιά σε συνδυασμό με ζεστή παραδοσιακή φιλοξενία

Της ΕΛΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ

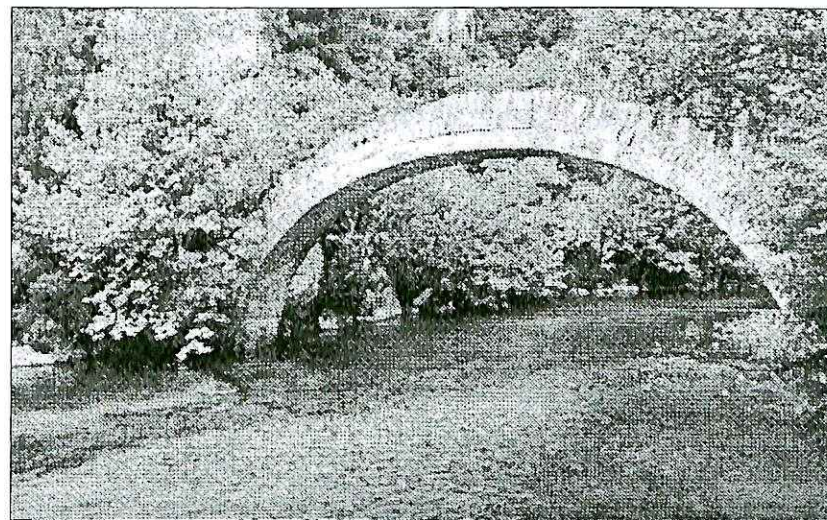
Πανέμορφη χώρα η Ελλάδα μας, με μια ομορφιά χιλιοπρόσωπη, όπου και να πας, σε θάλασσες, σε μαγευτικά ακρογιάλια και δαντελωτές παραλίες, σε νησιά αφρογεννημένα, σε δασωμένες βουνοκορφές, σε γραφικές λίμνες και κελαρυστά ή φουσκωμένα ποτάμια...

Όμως, απ' όλου του κόσμου τα μέρη ομορφότερο τον τόπο μου βρίσκω και με καμιά ομορφιά άλλη δεν τον αλλάζω.

απ' την «ανάπτυξη».

Έγνοια μεγάλη για τους Ζαγορίσιους παρά γης «τους άρχοντες».

Κοντά σ' αυτούς και η δική μας

Μοναδικά μνημεία της περιοχής τα πέτρινα γεφύρια...

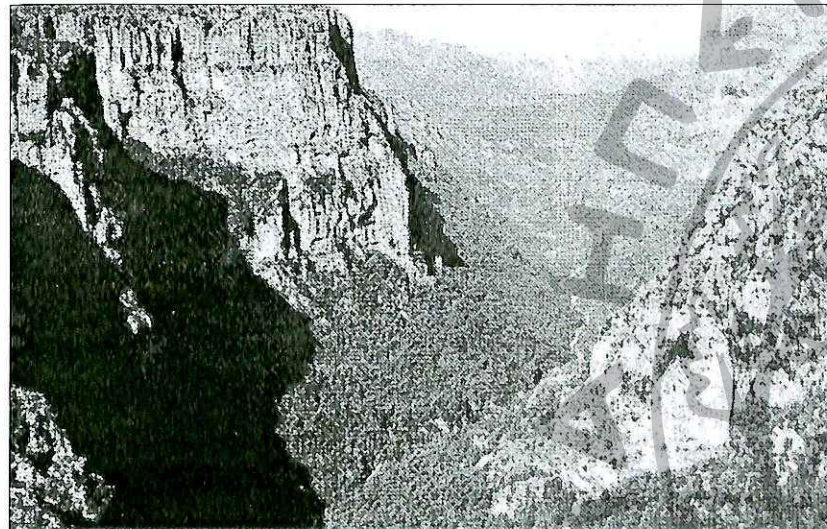
Το Ζαγόρι είναι ο τόπος μου.

Για όσους γεννήθηκαν κι έζησαν εδώ ομορφιές και μνήμες αγκαλιασμένες, για τους Ξενιτεμένους όνειρο γλυκό, για τους φίλους και τους Ξένους ένας ακόμη ενδιαφέρον προορισμός.

έγνοια. Να φυλάξουμε, όσο μπορούμε αλώβητο το Ζαγόρι και να το παραδώσουμε στα παιδιά μας πολύτιμο κι ακριβό όπως το παραλάβαμε απ' τους προγόνους μας.

Ελάτε στο Ζαγόρι.

Θα σας καλοδεχτούμε με

Η περιφέρεια χαράδρα του Βίκου...

Όμως φέτος σας προσκαλώ: «Ελάτε στο Ζαγόρι».

Το Ζαγόρι είναι μια περιοχή της Ηπείρου με πανέμορφη φύση, δεμένη μ' έναν ιδιαίτερο πολιτισμό. Ελάτε στον τόπο της Ξενητιάς και της ευεργεσίας, στον τόπο της Ξερολιθιάς.

Σ' ένα τόπο που δεν πρέπει να ρημάξει ούτε να γίνει αγνώριστος

«λαλαγκίτες» όπως παλιά.

Θα γνωρίσετε τα πέτρινα Ζαγοροχώρια απλωμένα σε πλαγιές και ξέφωτα «σαν τ'ς πέρδικες τα π'λιά» πέτρα πάνω στην πέτρα, δεμένα ένα με τον τόπο, το καθένα και μια έκπληξη.

Θα αφουγκραστείτε την ανάσα του Βίκου, μυρωμένη μ' όλες τις μυρωδιές απ' των Βικιοπατρών τα

βοτάνια. Δασωμένες χαράδρες θα φέρουν πίσω τη φωνή σας και τα στοιχεία της Δρακόλιμνης σας περιμένουν να παλαίψετε.

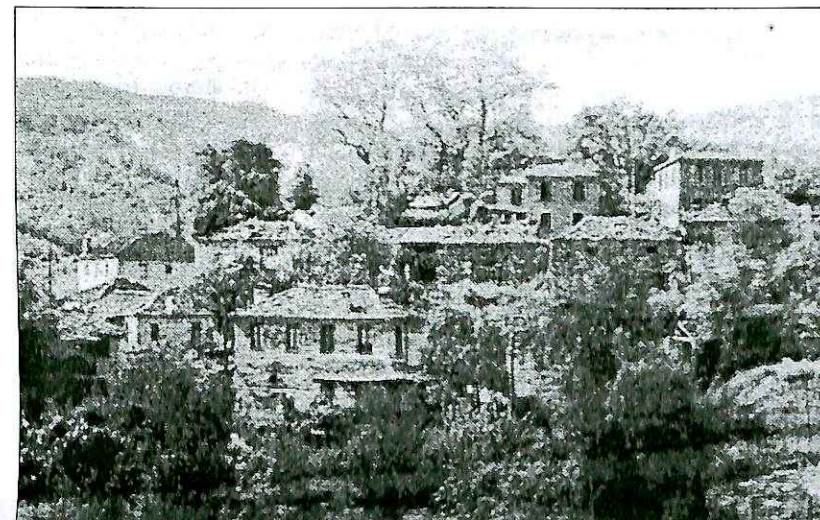
Θα σας καλωσορίσουν νεράιδες στα δάση της οξυάς και θα σας ξεδιψάσουν οι νεραϊδόβρυσες.

Θα κουβεντιάσετε με τους αγίους στα κλειστά μοναστήρια μας και θ' ανάψετε τα καντήλια στα μοναχικά κονίσματα που ξαφνικά

γύρια και με λίγη φαντασία θ' ακούσετε το κλαρίνο να κεντάει.

Κι αν είστε τυχεροί, περπατώντας στα γραμμένα γκαλντερίμια θα ξαποστάσετε στο πεζούλι κάποιας εξώπορτας. Εκεί μπορεί να σας καλοδεχτεί και καμιά παλιά Ζαγορίσια από τις λίγες που μας απόμειναν.

— «Καλώς ουρίσταν. Πούθι

Το Ζαγόρι είναι μια περιοχή της Ηπείρου με πανέμορφη φύση, δεμένη μ' έναν ιδιαίτερο πολιτισμό...

προβάλουν στο δρόμο σας.

Θα περπατήσετε πάνω στα πέτρινα τοξωτά γεφύρια - μνημεία αρχιτεκτονικής και θ' ακολουθήσετε νοερά τα μονοπάτια των караβανιών του Ρόβα.

Αρχοντικά σχολεία βουβά, θα σας διηγηθούν σχολικές αναμνήσεις.

Θα δοκιμάσετε σπίτια σεράια, τις εκκλησιές, αριστουργήματα τέχνης, ιδιαίτερα και σοφά μελετημένα.

Θα σταθείτε στα πέτρινα μεσοχώρια με τους αιωνόβιους πλατάνους, εδώ που στήνονται τα πανη-

(από πού) είσι γιε'μ; Κόπιασι να πεις ένα νιρό στιρνίσιο! Μπορεί. Μην αρνηθείτε...

Κι ύστερα τσίπουρο σπιτικό, κρασί κι αλευρόπιτα στα πολλά εστιατόρια κι όνειρα γλυκά σε παραδοσιακά σπίτια με φαριδιά μπάσια κι σιδερένια κρεβάτια με κρεβατόγυρους και δαντέλες ή σε σύγχρονους Ξεωνές, ανάλογα με το βαλάντιό σας.

Ελάτε στο Ζαγόρι «Κοπιάστε».

Δεν θα το μετανιώσετε.

Σας «καρτεράμε»!...

Τι μπορείτε να δείτε επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι

• ΣΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου λειτουργεί ΕΚΘΕΣΗ με τίτλο «Φώκια 1913-1920» και φωτογραφίες του Φελίξ Σαρτί από τη Φώκια της Μικράς Ασίας. Το Ριζάρειο Κέντρο είναι ανοιχτό από το πρωί (10-5) κάθε μέρα εκτός Τρίτης (τηλ. 26530 71573).

• ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ. Λειτουργεί στο Μικρό Πάμπγκο Ζαγορίου με ευθύνη του WWF-Ελλάς. Ανοιχτό καθημερινά εκτός Τετάρτης. Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα -Τρίτη-Πέμπτη, Κυριακή 10.30-18.00 και Παρασκευή-Σάββατο 11.00-15.00,16.00-19.00 τηλ. 26530 41071.

• ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «ΑΓΑΠΙΟΣ ΤΟΛΗΣ» στους Κήπους. Λειτουργεί καθημερινά. Τηλ. 26530 71826.

• ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ Πέτρου Φραγκούλη «ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ», Ελάτη Ζαγορίου. Είσοδος ελεύθερη.

• ΛΑΖΑΡΙΔΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ στο Κουκούλι. Τηλ. 26530 71775.

Ασπράγγελοι, Ιούλιος 2009

Μάκης Κομπάρος

ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ 2008 - 2009

2. Διατροφή και Διατροφικές συνήθειες (Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας).

Φέτος το σχολείο μας υλοποίησε το πρόγραμμα Διατροφή και Διατροφικές Συνήθειες μέσω του Γραφείου Αγωγής Υγείας Πρωτ. Εκπ/σης Ν. Ιωαννίνων και με τη συνεργασία των φορέων του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου και του Πολιτιστικού Συλλόγου Μονοδενδρίου. Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού τα παιδιά υλοποίησαν το πρόγραμμα μέσα από έρευνα και συγκέντρωση πληροφοριών. Βίωσαν από μόνοι τους και έμαθαν για τη διατροφή και το ρόλο της στη σωματική και ψυχική υγεία. Παρουσίασαν υλικό μέσα από έρευνα και από δικές τους εμπειρίες για την πρόληψη υγιεινής διατροφής και την πρόληψη διατροφικών συνθηκών. Αξιολόγησαν τις συμβουλές και τις πληροφορίες των ειδικών και διαπίστωσαν το δικό τους επίπεδο μάθησης και την αναγκαιότητα υγιεινής Διατροφής και Διατροφικών Συνθηκών.

3. «Διατροφή και Περιβάλλον»

Τη σχολική χρονιά 2008 - 2009 το σχολείο μας υλοποίησε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα Διατροφή και Περιβάλλον. Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού και του προγράμματος Αγωγής Υγείας « Διατροφή και Διατροφικές Συνήθειες » τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με την παραδοσιακή διατροφή του τόπου τους. Επισκέφθηκαν διάφορες οικογενειακές κουζίνες όπου ήρθαν κοντά και είδαν τις παραδοσιακές συνταγές. Πήραν πληροφορίες για τη διατροφή του τόπου τους στο χθες και στο σήμερα και διδάχθηκαν την ωφέλεια του περιβάλλοντος ως παράγοντα διατροφής.

3. «Διατροφή και Περιβάλλον»

4. Συμμετοχή στο Εθνικό Δίκτυο «Παραδοσιακοί Οικισμοί και Φύση»

Το Ριζάρειο Δημοτικό Σχολείο Μονοδενδρίου συμμετείχε και αυτή τη χρονιά στο Εθνικό Δίκτυο « Παραδοσιακοί Οικισμοί και Φύση » με την υποστήριξη του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) Κόνιτσας. Έγινε επίσκεψη στο Κ.Π.Ε. Κόνιτσας στις 21/05/2009 όπου τα παιδιά ενημερώθηκαν από τους υπευθύνους του Κ.Π.Ε. και συνέλεξαν πληροφορίες για τους παραδοσιακούς οικισμούς και το φυσικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα έγινε ενημέρωση γύρω από τους παραδοσιακούς οικισμούς στα Μαστοροχώρια. Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε ένα από τα χωριά, την Πυρσόγιαννη, όπου τα παιδιά με

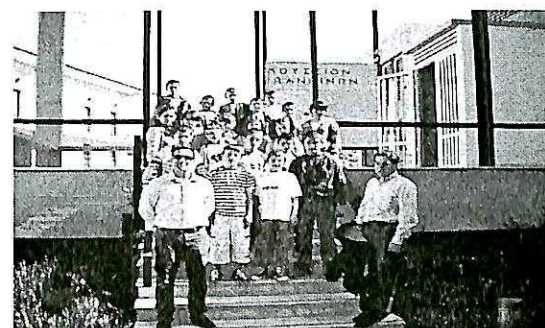

τη βοήθεια των υπευθύνων του Κ.Π.Ε. πραγματοποιήσαν εκπαιδευτικό φυλλάδιο γύρω από τον παραδοσιακό οικισμό της Πυρσόγιαννης.

Αντάλλαξαν απόψεις με μόνιμους κατοίκους, ζωγράρισαν και κατέγραψαν κατασκευές σχετικές με τους παραδοσιακούς οικισμούς και το περιβάλλον. Τα παιδιά αποκόμισαν πλούσιες πληροφορίες φτάνοντας στο σωστό συμπέρασμα στη διαφύλαξη των παραδοσιακών οικισμών και της φύσης που άλλωστε και τα ίδια ζουν και βιώνουν καθημερινά.

ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ 2008 - 2009

5. Εκπαιδευτικές Επισκέψεις

Α. Παρακολούθηση Θεατρικής Παράστασης του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ιωαννίνων στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Ιωαννιτών « ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΚΥΡΙΕ ΛΟΡΚΑ » στις 20/11/2008.

Β. Εκπαιδευτική επίσκεψη στο πνευματικό κέντρο Ιωαννίνων στις 31/03/2009 για την παρακολούθηση θεατρικής παράστασης «Σκιών καμώματα - Ο Καραγκιόζης προφήτης».

Γ. Εκπαιδευτική επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων στις 14/05/2009. Τα παιδιά ενημερώθηκαν για τα αρχαιολογικά ευρήματα της Ηπείρου και ειδικότερα της περιοχής μας που βρίσκονται στο Μουσείο.

Δ. Επίσκεψη στο πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής στις 14/05/2009. Τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με τους κανόνες Κυκλοφοριακής Αγωγής και έκαναν μαθήματα Κυκλοφοριακής Αγωγής με ποδήλατα και οχήματα του πάρκου και εμπέδωσαν τους κανόνες κυκλοφορίας.

Ε. Εκπαιδευτική εκδρομή στο Νεκρομαντείο και στην Πάργα στις 26/05/2009.

6. Ενημέρωση Εθνικού Πάρκου Βίκου - Αώου

Στις 04/06/2009 βρέθηκαν στο Σχολείο μας λόγω της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος (5-6-09), υπεύθυνοι του φορέα Διαχείρισης Εθνικών - Δρυμών Βίκου - Αώου και Πίνδου από το Κέντρο Ενημέρωσης Ασπραγγέλων και ενημέρωσαν τους μαθητές με προβολή βίντεο και ανάλογα έντυπα για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής με θέμα το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου.

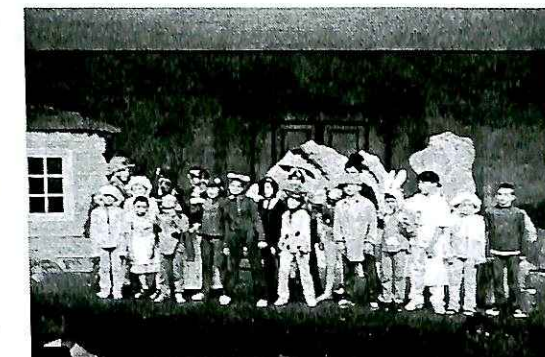
7. Αθλητικές Εκδηλώσεις

Το Δημοτικό Σχολείο Μονοδενδρίου έλαβε μέρος στις αθλητικές εκδηλώσεις Στίβου που διοργάνωσε το Γραφείο Φυσικής Αγωγής Νομού Ιωαννίνων που διεξάχθηκαν στο Πανεπιστημιακό Στάδιο Ιωαννίνων στις 22/05/2009. Ακόμη έλαβε μέρος σε Τουρνουά Ποδοσφαίρου που διοργάνωσε η Ακαδημία Ποδοσφαίρου Αμπελόκηπων.

8. Θεατρική Παράσταση « ΑΙΣΩΠΟΥ ΜΥΘΟΙ »

Για όγδοη χρονιά ο θίασος του Δημοτικού μας Σχολείου ανέβασε θεατρική παράσταση « Αισώπου Μύθοι », έχουν προηγηθεί « Φρουτοπία » Ευγ.Τριβιζά 2001, « Όρνιθες » Αριστοφάνη 2002, « Ιστορία της Φλόγας » διασκευή Προμήθεια Δεσμώτη 2003, « Ο Ολυμπιονίκης που έβλεπε τα ψάρια να περνούν » του

Φ.Μανδηλάρα 2004, « Εκκλησιάζουσες » Αριστοφάνη 2005, « Το Όνειρο του Σκιάχτρου » Ευγ. Τριβιζά 2006, « Ο Μικρός Πρίγκιπας » Σαιντ-Εξυπερύ 2008.

Παραστάσεις δόθηκαν με μεγάλη προσέλευση κόσμου ως εξής:

Α. Καμπέριο Θέατρο Ιωαννίνων 01-06-2009, Β.Υπαίθριο Θέατρο Μονοδενδρίου 10-06-2009.

Σημαντική βοήθεια προσφέρθηκε από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ιωαννίνων, το γραφείο Πολιτιστικών Θεμάτων Πρωτ.Εκπ/σης Ν. Ιωαννίνων και το Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου.

Πιστεύουμε και φέτος όπως και τις προηγούμενες χρονιές ότι ήταν μια επιτυχημένη σχολική χρονιά και ελπίζουμε και η επόμενη να είναι το ίδιο δημιουργική και εκπαιδευτικά ανάλογη των προηγούμενων σχολικών ετών.

Ο ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΑΠ. ΒΑΣΔΕΚΗΣ

ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΑΠΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΛΕΣΚΟΣ

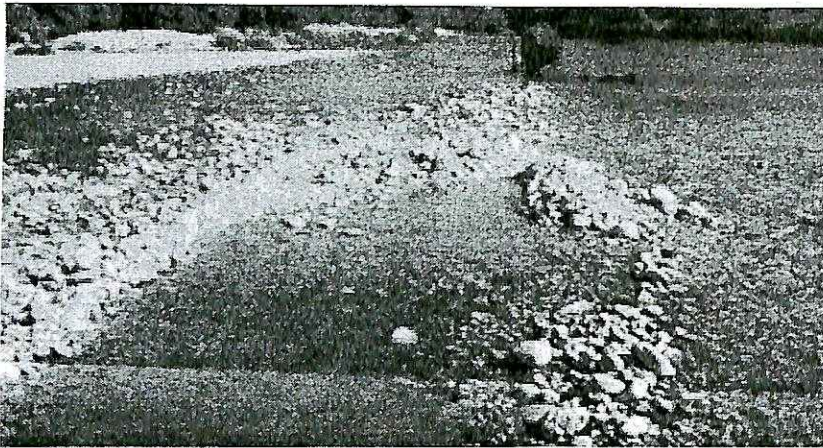
Μετά τον προ τριμήνου... θρόυβο για μόλυνση των νερών του Βοϊδομάτη, με ευτυχώς θετική κατάληξη, αφού οι αναλύσεις έδειξαν ότι παραμένει το καθαρότερο ποτάμι, έρχεται το blog Epirus-Ellas να θέσει νέο προβληματισμό για την κατάσταση στο ποτάμι και όσα γίνονται εκεί. Με κάθε επιφύλαξη μεταφέρουμε το θέμα που ανήρτησε χεθς το απόγευμα και μας απέστειλε μαζί με φωτογραφίες, με τίτλο «**Τα χάλια του Βοϊδομάτη**» και το οποίο έχει ως εξής.

«Στην... αυλή του σπιτιού τους νομίζουν ότι είναι μερικοί που έχουν άμεση σχέση με τον Βοϊδομάτη.

Έχει το προσωνόμιο, «Το καθαρότερο ποτάμι της Ευρώπης» και ότι είναι καθαρός σαν του βοϊδιού το μάτι.

Βέβαια όλα αυτά τιμητικά,

Τι συμβαίνει στο Βοϊδομάτη;

γιατί τα τελευταία χρόνια κοντεύει να καταντήσει σαν τον Κалаμά.

Οι μπουλντόζες κάνουν συνέχεια διαμορφώσεις στον ρου του, λες και είναι σε οικοδομή, καταστρέφοντας τον υδροβιότοπο και διώχνοντας το μοναδικό ψάρι που ζει στα νερά του.

Την ντόπια πέστροφα, την ά-

γρια, την λιάρα, που λένε οι ντόπιοι. Ένα είδος που στην πορεία του χρόνου, θα το βλέπουμε και αυτό στις φωτογραφίες.

Οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στις όχθες του και που στην πλειοψηφία τους ούτε καν απασχολούν ντόπιους για προσωπικό εργασίας, αλλά αλλοδαπούς, με κύριο κριτήριο -ίσως- το χρή-

μα και -σίγουρο- κριτήριο την αδιαφορία, καταστρέφουν το ποτάμι μέρα με τη μέρα.

Σε αυτή εδώ την χώρα όμως, ενοχλούν αυτοί που φωνάζουν και όχι αυτοί που δεν κάνουν αυτό για το οποίο τους πληρώνει ο Ελληνικός λαός.

Φυσικά αναφέρομαι στις Δημόσιες Υπηρεσίες που έχουν να κάνουν με την προστασία του αλλά και με την τιμωρία αυτών που τόσο επιδεικτικά αψηφούν τους νόμους αλλά και τις αξίες που πρέπει να μας διακρίνουν σαν ανθρώπους.

Για να δούμε λοιπόν θα «ιδρώσει» κανενός το αυτί;

Αν λοιπόν αντιληφθείτε ενέργεια αυτών των υπηρεσιών αλλά και αλλαγή τακτικής και σκέψης στον απλό πολίτη... να μας σφυρίζετε κλέφτικα (που λέει και πάλι ο λαός μας)».

(Από την εφημερίδα «ΝΕΟΙ ΑΓΩΝΕΣ» της 22-7-2009)

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΓΑΜΟΣ ΣΤΗ ΔΟΒΡΑ ΜΑΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ. Πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιουνίου 2009 ο γάμος του **ΚΙΜΩΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ** με την **ΑΝΝΑ ΚΑΡΜΑΖΗ** και μας έδωσε την ευκαιρία να ζήσουμε μετά απο πολύ καιρό έναν παραδοσιακό γάμο με έθιμα που δεν έχουν χαθεί.

Την Πέμπτη ήρθαν στη Δοβρά μας απ' την Κοζάνη οι συγγενείς και οι καλεσμένοι της νύφης, φέρνοντας τα προικιά. Εγκαταστάθηκαν στους ξενώνες του χωριού μας (Καταφύγιο Αγγέλων) του Κ. Κυριαζή και στο (Αρχοντικό του Κρανά) σε μία ατμόσφαιρα γιορταστική.

Την Παρασκευή οι καλεσμένοι Δοβριανίτες και συγγενείς επισκέπτονταν το σπίτι του γαμπρού που ήταν στολισμένο με λουλουδία και άσπρα στολίδια προσφέροντας τα δώρα. Εκεί τους δεχόταν η οικοδόποινα ΜΑΧΗ μαζί με τον σύζυγό της ΝΤΙΝΟ και την συμπεθέρα της ΕΥΑΝΘΙΑ.

Βέβαια τα σημερινά δώρα δεν είναι το κανίσκι μαζί με το κρέας και την πλόσκα με κρασί όπως τότε, αλλά διάφορα είδη νοικοκυριού οικιακής χρήσεως, κεντήματα, και άλλα αγορασμένα απ' τους καλεσμένους!

Το βράδυ της Παρασκευής του γάμου οι νέοι και οι νέες, φίλοι, χωριανοί και καλεσμένοι, έψησαν ψητά και με διάφορα ποτά διασκέ-

δασαν.

Επειδή όμως οι καιρικές συνθήκες δεν ήταν κατάλληλες και η αυλή των Τσακαίων, έτσι συνηθίζεται και λέγεται το σπίτι του Οικονόμου στο χωριό μας, μετακόμισαν στον Ξενώνα του Κρανά όπου το γλέντησαν καταλλήλως.

Σάββατο 27 Ιουνίου ο γάμος είχε προγραμματιστεί για τις 6 το απόγευμα.

Στο σπίτι του Οικονόμου στη μεγάλη αυλή όλο το χωριό και οι καλεσμένοι το γλεντοκοπούσαν με όργανα και κλαρίνο και έπεφταν και ντουφεκιές.

Στις 5 και μισή δύο καλοντυμένα και όμορφα παλικάρια του χωριού μας και οι δρόμοι ήταν γεμάτοι από αυτοκίνητα (κούρσες ΙΧ), έλειπαν τα μπενέκια άλογα της παλιάς εποχής, στολισμένα με φλοκάτες (βελέντζες) και τα άλλα στολίδια -μπιχλιμπίδια.

Μετά από λίγα λεπτά ξεκινά το ψίκι απ' την οικία Οικονόμου με την συνοδεία οργάνων και χορού μέσω μεσοχωριού - χάνι παλιό (σημερινό Δημαρχείο) Καλίτσας Καραγιάννη εξώπορτας και φθάνει στο αρχοντικό του Κρανά απ' όπου παίρνει τη νύφη ο γαμπρός. Και όλοι μαζί

οδεύουν προς την εκκλησία, απ' το σοκάκι οικίας Τζιόβα, Παπαγεωργίου, πρώην Αυγής φτάνουν στην εκκλησία.

Τα σοκάκια και οι δρόμοι ήταν γεμάτα από κόσμο. Το ψίκι φθάνει στην εκκλησία. Ο περίβολος της εκκλησίας γεμάτος από χωριανούς, συμπεθέρους και φίλους της οικογενείας Οικονόμου, υπήρχε το αδιαχώρητο.

Η είσοδος της εκκλησίας στολισμένη με φανάρια αριστερά και δεξιά και το δάπεδο στρωμένο με άσπρο τούλι. Η εκκλησία διακοσμημένη με γιρλάντες και άνθη. Οι νεόνυμφοι μπαίνουν στο ναό με χειροκροτήματα και αρκετοί από το ψίκι μπαίνουν στην εκκλησία. Ο γράφων δεν ήταν απ' αυτούς που τελείτο το μυστήριο του γάμου αναθυμήθηκα ορισμένους γάμους που έγιναν τα περασμένα χρόνια.

Αναθυμήθηκα τον γάμο του αειμνήστου Κώστα Οικονόμου και της Αλίκης μας προ του καψίματος του χωριού, τον γάμο του γείτονά μου Φριξου με την αειμνήστη Ξενία, το γάμο του αειμνήστου Σπύρου μας με την Φραγκαδιώτισσα Ελπινίκη που τότε στο τραπέζι σήκωναν εντολές με το κρασί που έπιναν. Το πρώτο ποτήρι στην υγεία των νεονύμφων, να ασπρίσουν και να γεράσουν, το δεύτερο

στην υγεία του κουμπάρου, να τον δούμε και σε βαφτίσια, το τρίτο στην υγεία της παρέας και των προσκεκλημένων, οι ανύπαντροι στα παιδιά τους. Αναθυμήθηκα επίσης τον γάμο της αειμνήστης Ερατώ με τον Μιχάλη Καραγιαννόπουλο και με όργανα τους Χαλκιάδες, αναθυμήθηκα τον γάμο του αειμνήστου (πιλότου) μας Ηρακλή με όργανα πάλι τους Χαλκιάδες, τον γάμο του αειμνήστου αδελφού μου Τάκη με όργανα τον Χρόνη, τον Μήτσο Γκανά και τους Σαργαίους. Τελευταία του Κωστάκη του Λαδιά και του Κωστάκη Κυριαζή που είχαν καλύψει τον χώρο του μεσοχωριού μας με τέντες.

Μετά το μυστήριο το ζεύγος μαζί με την κουμπάρα Βασιλική Τζιώρα και τους γονείς τους δεχόταν τα συγχαρητήρια στο νάρθηκα της εκκλησίας.

Μετά τη στέψη ακολούθησε δείπνο και γλέντι 350 ατόμων και πλέον μέχρι πρωίας στο κέντρο Χίτος στο 19ο χιλιόμετρο Ιωαννίνων-Κονίτσης.

Ευχόμαστε στους νεόνυμφους βίον ευτυχή και με πολλούς απογόνους να τους μεγαλώνουν στο μεσοχώρι του χωριού μας. Και στους άλλους νέους της Δοβράς μας να τους μιμηθούν.

Μιχάλης Κομπάρος

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Ο Σύλλογος Ηπειρωτών Φαρσάλων και Περιχώρων, πραγματοποίησε εκδρομή στα Ζαγοροχώρια στις 21-22/6/2009.

Ήταν μία υπόσχεση στα μέλη του Συλλόγου και ειδικότερα στους ηλικιωμένους που είχαν όνειρο ζωής να επισκεφτούν τον τόπο της καταγωγής τους.

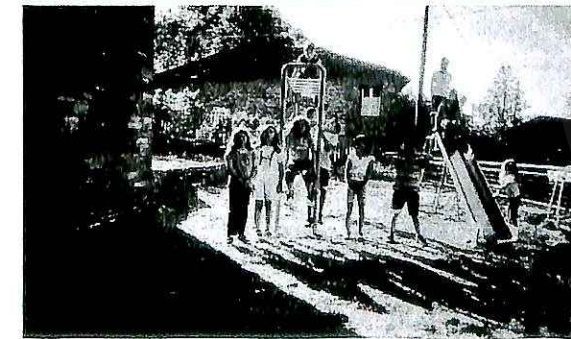
Συγκινητική ήταν η υποδοχή που επεφύλαξαν στους εκδρομείς οι εκπρόσωποι των πολιτιστικών συλλόγων και οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα χωριά, Σκαμνέλι, Βρυσσώρι και Ηλιοχώρι του Δήμου Τύμφης οι οποίοι τους ξενάγησαν στα αξιοθέατα της περιοχής.

Στους Κήπους υποδέχτηκε και ξενάγησε τους εκδρομείς ο ίδιος ο Κος Αγάπιος Τόλης στο Λαογραφικό Μουσείου του.

Το Σάββατο το βράδυ το Δ.Σ. του Συλλόγου διοργάνωσε γλέντι με παραδοσιακή Ηπειρώτικη ορχήστρα στο χωριό Σκαμνέλι, όπου οι συμμετέχοντες μαζί με τους ντόπιους διασκέδασαν με την ψυχή τους.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί όλους όσους συνέβαλαν στην επιτυχία της εκδρομής.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΣΤΟ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

στο Προαύλιο του Δημοτικού Σχολείου στο τέλος του ανηφορικού γκαλντεριμιού... Όσοι πιστοί... κοπιάστε και ... ελάτε. Αξίζει τον κόπο... Καλό καλοκαίρι...

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΚΕΡΛΕ ΜΠΙΤΣΑ

Προσκύνημα στους Αγίους Αναργύρους Τσεπελόβου

Σήμερα 1η Ιουλίου 2009 το ημερολόγιο γράφει: Κοσμά και Δαμιανού των Αναργύρων. Ήταν δύο αδελφοί και ονομάσθηκαν έτσι, γιατί ήταν γιατροί και γιάτρευαν τους αρρώστους χωρίς να δέχονται πληρωμή (αναργύτως). Κατάγονταν από τις Αιγές της Λυκίας και έζησαν τον 3ο αιώνα μ.Χ. Τόσο πολύ απλώθηκε η φήμη τους, ώστε έτρεχαν σ' αυτούς για να θεραπευτούν και ειδωλολάτρες ακόμα και φαίνεται πως οι θεραπευτικές τους ικανότητες ήταν μεγάλες, γιατί έσωζαν ανθρώπους και από βαριές αρρώστιες. Αλλά η πλατιά φήμη τους και η βαθειά χριστιανική τους πίστη θορύβησαν τον έπαρχο της Λυκίας που τους κάλεσε και τους

ρου Π. Τσουμάνη... Έμβλημα της περιοχής εκτός από το Εξωκκλησί των Αγίων Αναργύρων και ένα έλατο πανύψηλο, χωρίς κορυφή, γιατί το χτύπησε κεραυνός... όπως άκουσα...

Μόλις φθάσαμε είδαμε αρκετό κόσμο, καθώς και καμιά δεκαριά αυτοκίνητα που ήρθαν από το χωματόδρομο. Ο καιρός αρκετά καλός για την ώρα. Η ομορφιά του περιβάλλοντος χώρου καταπληκτική, γι' αυτό και ήταν όλοι εκεί... εκτός από εκείνους που έφυγαν για την Κων/πολη με πενήνήμερη εκδρομή και θα γυρίσουν την Κυριακή το βράδυ.

Μόλις τελείωσε η Θεία Λειτουργία βγήκε έξω ο κόσμος όλος έξω

ζήτησε ν' απαρνηθούν τις χριστιανικές αρχές τους μαζί με τρεις άλλους αδελφούς τους, τον Άνθιμο, τον Λεόντιο και τον Ευπρέπιο. Επειδή εκείνοι αρνήθηκαν κατηγορηματικά, διέταξε να τους βασανίσουν σκληρά και να τους αποκεφαλίσουν στις Αιγές της Λυκίας το 287 ή 303 μ.Χ. Πολλοί θρύλοι υπάρχουν γύρω από τους Αγίους Αναργύρους. Η μνήμη τους γιορτάζεται την 1η Ιουλίου και την 1η Νοεμβρίου. Στη μνήμη αυτών είναι αφιερωμένο το εξωκκλησάκι των Αγίων Αναργύρων, ο Άγιος Ανάργυρος Τσεπελόβου.

Είχα ξαναπάει πριν από δεκαπενταετία και πλέον, κάποια χρονιά που λειτουργούσε ο παπα Τριαντάφυλλος Ντάφλος και έψελνε πάρα πολύ ωραία η δασκάλα η Γεωργία Παπαζούγλου. Είχα εντυπωσιαστεί από την όλη ιεροτελεστία. Εντυπωσιακό το θέαμα... Η βλάστηση έχει οργιάσει... Ο τόπος έκλεισε... Ίσως να οφείλεται και στα αποθέματα του υδροφόρου ορίζοντα, γιατί κάπου εκεί υπάρχουν οι πηγές, από τις οποίες πριν από πολλά χρόνια ο αειμνήστος τώος Πρόεδρος της Κοινότητας Τσεπελόβου Χρήστος Βλαχόπουλος έφερε το νερό για την εσωτερική ύδρευση του χωριού και στη συνέχεια έγινε εμπλουτισμός του υδραγωγείου με νερό που βρέθηκε ακριβώς δίπλα από την Εκκλησία με γεωτρήσεις που έγιναν το 2000 επί Δημάρχιας Θεόδω-

από την Εκκλησία και έγινε ο Αγιασμός. Δύο τραπέζια τοποθετήθηκαν έξω από το χαγιάτι της Εκκλησίας πάνω στο ανθοστολισμένο χαλί που κέντησε η φύση. Στο ένα τραπέζι έβαλαν μια μικρή κολυμβήθρα, όπου είχαν το αγίασμα και 4 φλυτζάνια, απ' όπου περάσαμε όλοι μετά το τέλος του Αγιασμού και ήπιαμε Αγίασμα. Δίπλα ήταν τα αντιδώρα που πήραμε αφού ασπασθήκαμε το σταυρό και το χέρι του Ιερέα και στη συνέχεια την εικόνα των Αγίων που κρατούσε η καθηγήτρια Σεβαστή Κομπή. Άκουσα ότι την εικόνα την κρατάει κάθε χρόνο τέτοια μέρα η Σεβαστή (να τη βοηθάει!) γιατί την κρατούσε πάντα όσο ζούσε, ο παππούς της ο αειμνήστος Γρηγόρης Κομπής... Σιγά-σιγά αποχώρησαν όλοι, άλλοι με τα αυτοκίνητα και άλλοι κατηφορίζοντας το μονοπατάκι με προσοχή. Από κει ψηλά έχει πολύ ωραία θέα. Φαίνεται το χωριό όλο πνιγμένο μες το πράσινο, ο ορίζοντας ανοιχτός, τα πουλιά να κελαηδούν και χιλιές ευωδιές να γεμίζουν τον αέρα. Γυρίζοντας στο γραφείο έφερα πρόσφορο στους συναδέλφους και τους είπα με την πρώτη ευκαιρία να πάνε και εκείνοι, γιατί αξίζει τον κόπο... Ήταν μια ωραία κατανυκτική ακολουθία. Και του χρόνου να μας βοηθάει να ξαναπάμε.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

Πόλος έλξης επωνύμων το Ζαγόρι...

Στο μικρό Πάπιγκο βάφτισε την κόρη του ο Κ. Κεντέρης

Το μυστήριο τελέστηκε σε στενό κύκλο

Το Ζαγόρι εξακολουθεί να συγκεντρώνει επώνυμους, οι οποίοι μάλιστα οργανώνουν εκεί κοινωνικές εκδηλώσεις. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι η πανέμορφη αυτή περιοχή του Νομού Ιωαννίνων, που είναι πανελληνίως και διεθνώς αναγνωρισμένος τουριστικός προορισμός, «τραβάει» ανθρώπους διακεκριμένους στον χώρο τους.

Πρόσφατο παράδειγμα ο χρυσός Ολυμπιονίκης Κώστας Κεντέρης, ο οποίος στο μικρό Πάπιγκο βάφτισε πριν λίγες ημέρες την κορούλα του.

Το Ζαγόρι, αποτελεί πόλο έλξης, γιατί διατηρεί την παραδοσιακή μορφή του. Μερικοί Ζαγορίσιοι, ελάχιστα προς το παρόν, δεν το έχουν αντιληφθεί αυτό και καταστρατηγούν στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες ό,τι κάνει το Ζαγόρι «ποθητό».

Το ζεύγος Κεντέρη με την νεοφώτιστη κορούλα τους.

Σχετικά με την βάφτιση της κόρης του φημισμένου αθλητή, κάτοικι της περιοχής έδωσαν τις εξής πληροφορίες: Το μυστήριο έγινε στον Ιερό Ναό των Ταξιάρχων (του 18ου αι.), που δεσπόζει στην κεντρική πλατεία του Μικρού Παπίγκου, η δεσποινίς Κεντέρη βαφτίστηκε σε στενό οικογενειακό και φιλικό κύκλο, που δεν ξεπερνούσε τα 80 άτομα.

Η μητέρα της Έλσα Κεντέρη ήταν ιδιαίτερα συγκινημένη, αφού στο ίδιο εκκλησάκι είχε βαπτιστεί και η ίδια. Τη μικρή είχε στην αγκαλιά του ο Κώστας Κεντέρης και έδειχνε πολύ ευτυχισμένος. Ο στολισμός στην εκκλησία ήταν λιτός και τα μαρτυρικά φτιαγμένα από φιλντσί, περασμένα σε μεταξωτή κλωστή και φοριούνταν σαν βραχιόλι.

Νονοί της δίχρονης νεοφώτιστης ήταν η Εύη Φραγκολιά, αδελφή του Κώστα, η Ελένη Αθηνέλη, ο Δημήτρης Καραντάνης και ο αδελφός της Έλσας, Χάρης Εξάρχου.

Η μικρή έδειχνε να το απολαμβάνει κατά τη διάρκεια της βάπτισης και δεν έκλαψε ούτε για μια στιγμή. Εν αντιθέσει, χάριζε το πιο γλυκό χαμόγελό της σε όλους τους παρευρισκομένους. Η Χρυσή φορούσε ένα μακρύ λευκό φόρεμα, που θύμιζε πριγκίπισσα, και τον εντυπωσιακό χρυσό σταυρό της.

Μετά την τελετή, όλοι οι καλεσμένοι κατευθύνθηκαν με τα πόδια στο «Μικρό Πάπιγκο 1700 boutique hotel» και στο εστιατόριο «Θέα» όπου πραγματοποιήθηκε η δεξίωση.

ΨΗΣΙΑΡΙΑ

Μεδοχώρι

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΕΥΣ. ΓΟΥΔΟΥΣΑΚΗ

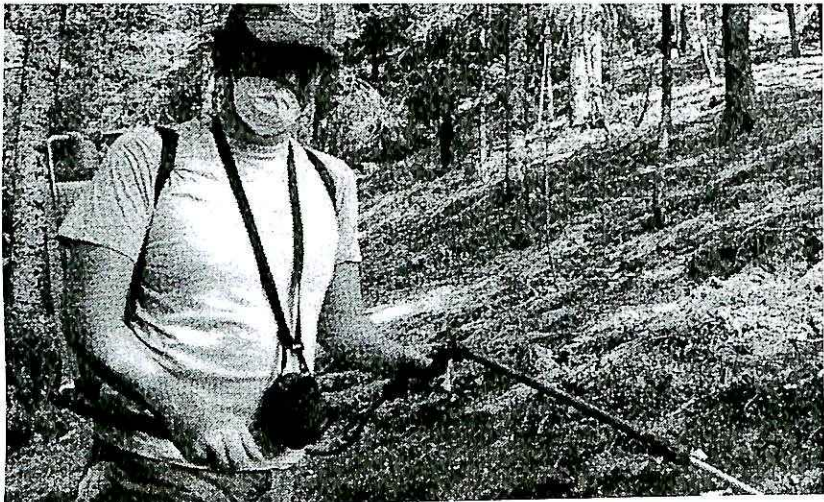
ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ☎ 26530 22215

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΘΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΥΝ ΤΑ ΔΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ

► Η Βοδούσα έδρα σειράς δράσεων...

— Προγράμματα εθελοντικής δασοπροστασίας και δασοπυρόσβεσης στην περιοχή της Βόρειας Πίνδου θα υλοποιήσει και αυτό το καλοκαίρι η περιβαλλοντική οργάνωση «Καλλιστώ», επιθυμώντας να συμβάλλει με τον δικό της τρόπο στην προστασία του δασικού πλούτου του τόπου μας.

Στα προγράμματα συμμετέχουν η WWF Ελλάδας και η Πίνδος Περιβαλλοντική. Σε συνεργασία και συντονισμό με τις τοπικές αρχές, αλλά και με την κατάλληλη εκπαίδευση και τον απαραίτητο εξοπλισμό, οι εθελοντές και οι εθελόντριες που θα πάρουν μέρος στα προγράμματα, θα οργανωθούν σε ομάδες δασοπροστασίας και θα εποπτεύουν, για διάστημα περίπου δύο μηνών, ευαίσθητες δασικές εκτάσεις στελεχώνοντας πυροφυλάκια και κάνοντας περιπολίες με κατάλληλα οχήματα, από τη Βάλια Κάλντα,

με έδρα την Βοδούσα, μέχρι το Γράμμο, με έδρα την Καλή Βρύση. Τα φετινά προγράμματα της «Καλλιστώ» θα διαρκέσουν από **αύριο, Κυριακή έως τις 6 Σεπτεμβρίου** και σε αυτά μπορούν να συμμετέχουν όλοι όσοι έχουν συμπληρώσει τα 18 τους χρόνια.

Στη **Βοδούσα** τα σχετικά προγράμματα δασοπροστασίας θα υλοποιηθούν ως τις **26 Ιουλίου, από τις 26 Ιουλίου ως τις 9 Αυγούστου, από τις 9 έως τις 23 Αυγούστου και από τις 23 Αυγούστου ως τις 6 Σεπτεμβρίου.**

Στο **Γράμμο** προγράμματα θα υλοποιηθούν **19 Ιουλίου με 2 Αυγούστου, 2 με 16 και 16 με 30 Αυγούστου.** Τέλος, στα **Γρεβενά** τα προγράμματα θα γίνουν **2 με 16 και 16 με 30 Αυγούστου.**

— **Πληροφορίες για τους ενδιαφερόμενους στο Τμήμα Εθελοντισμού της «Καλλιστώ», τηλ.: 2310-252530/6977-274287 (Έφη Γελαστοπούλου).**

* **Επίσης για την προστασία των Εθνικών Δρυμών** τέθηκε σε ισχύ η απόφαση του Νομάρχη Ιωαννίνων για την απαγόρευση της κυκλοφορίας οχημάτων και παραμονής εκδρομικών σε Εθνικούς Δρυμούς από τις 9 το βράδυ έως και τις 6 το πρωί καθ' όλη τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου μέχρι τέλος του μηνός Οκτωβρίου. Η απαγόρευση ισχύει για το δασικό οδικό δίκτυο και τα δάση Τύμφης σε δασικές οδούς Ανατολικού Ζαγορίου Τόκα-Βακαράτσα, Σαλατούρα-Βακαράτσα και ο' όλες τις οδούς του δάσους Βωβούσας, εκτός ων οδών προς Περιβόλι και Λάιστα.

Οι παραβάτες θα τιμωρούνται αυστηρά από τις αρμόδιες υπηρεσίες, που έχουν αναλάβει την τήρηση εφαρμογής της σχετικής απαγορευτικής απόφασης, όπως την Αστυνομία, Αγροφυλακή, Πυροσβεστική και τα Δασαρχεία.

Σ.Θ.

Μια... καταπράσινη Γιαννιώτισσα!

— Οι «Ευρωπαίοι Πράσινοι» αποτελούν την Τρίτη δύναμη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Και επικεφαλής τους, ως Γενική Γραμματέας, είναι εδώ και 10 χρόνια η Γιαννιώτισσα κ. Βούλα Τσέτση. Μάλιστα η κ. Τσέτση επανεξελέγη για τρίτη πενταετία Γενικός Γραμματέας των Ευρωπαίων Πράσινων, γεγονός που φανερώνει ότι είναι κοινής αποδοχής στο «Πράσινο» στρατόπεδο. Κόρη του τακτικού συνεργάτη του «Π.Α.» Χρήστου Τσέτση, βρίσκεται στο επίκεντρο των Ευρωπαϊκών εξελίξεων.

Να γίνεται ανεξάρτητα η εκλογή Τοπικών Συμβουλίων!

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΑΜΠΡΙΤΣΟΥ, πρ. Κοινοτάρχη Κουόβουσης

Πριν την κατάργηση των Κοινοτικών Συμβουλίων γίνονταν όπως και τώρα γίνεται στις Κοινότητες. Δηλαδή, με ανεξάρτητους τοπικούς συνδυασμούς, που καταρτίζονταν από ενδιαφερομένους εκλογείς του χωριού, ύστερα από συνεννόηση με χωριανούς ψηφοφόρους.

Οι υποψήφιοι επιλέγονταν με ακομμάτιστα κριτήρια και απ' αυτούς εκλέγονταν, επίσης ακομμάτιστα, οι καταλληλότεροι, κατά την κρίση εκάστου ψηφοφόρου.

Έτσι, τα χωριά ήταν ενωμένα, συνεργατικά, λειτουργικά και εξυπηρετούνταν καλύτερα και αποτελεσματικότερα τα τοπικά τους συμφέροντα, γενικά και μερικά.

Μετά την κατάργηση των Κοινοτήτων και τη μετατροπή αυτών σε Τοπικά Διαμερίσματα Δήμων, η εκλογή των Τοπικών Συμβουλίων τους γίνεται με τα δημοτικά ψηφοδέλτια που καταρτίζουν οι κατά το πλείστον κομματιόμενοι υποψήφιοι δήμαρχοι του κάθε Δήμου, επιλέγοντας πρόσωπα που αυτοί επιθυμούν και με κομματικά, ιδίως κριτήρια».

Αναγκάζονται, έτσι, οι εκλογείς του κάθε χωριού να ψηφίζουν δεσμευτικά και κομματικά εκείνους που επέλεξαν και έγραψαν στα ψηφοδέλτια τους οι υποψήφιοι δήμαρχοι, όποιοι και αν είναι αυτοί, έστω και αν δεν είναι κατάλληλοι.

Ο τρόπος αυτός της εξαρτημένης, κομματισμένης και δεσμευτικής εκλογής των Τοπικών Συμβουλίων, έχει ως αποτέλεσμα:

α) Να μην περιλαμβάνονται στα

ψηφοδέλτια και, συνεπώς, να μην εκλέγονται στα Τοπικά Συμβούλια κατάλληλα πρόσωπα του χωριού. Οι δε εκλεγόμενοι να είναι εξαρτημένοι και υποχρεωμένοι να ακολουθούν τη θέση του Δημάρχου που τους περιέλαβε στο ψηφοδέλτιό του και εκλέχτηκαν, και να μην μπορούν, έτσι, να εναντιωθούν εύκολα σε αυτόν για συμφέροντα και ζητήματα του χωριού τους.

β) Τα χωριά να διαιρούνται εκ τούτου κομματικά και να δημιουργείται κάποια ήπια και συγκαλυμμένη κομματική αντίθεση μεταξύ των χωριανών, πράγμα το οποίο αποβαίνει εις βάρος της ενότητας και της συνεργασίας αυτών, με όχι καλές συνέπειες για τα τοπικά τους συμφέροντα.

Συνεπεία τούτων, η εξαρτημένη, κομματισμένη και δεσμευτική εκλογή αυτή των Τοπικών Συμβουλίων, μόνον προσωπικές και κομματικές σκοπιμότητες μπορεί να εξυπηρετεί. Στα χωριά κάνει κακό, και μάλιστα πολύ.

Για όλους τους λόγους αυτούς, η εκλογή των Τοπικών Συμβουλίων πρέπει να γίνεται όπως και των Κοινοτικών Συμβουλίων, με ξεχωριστά τοπικά ψηφοδέλτια, καταρτιζόμενα από τους υποψηφίους Προέδρους των Τοπ. Συμβουλίων, για να είναι αυτά εκλογικά ανεξάρτητα και αδέσμευτα από την εκλογή των Δημοτικών Συμβουλίων και να μπορούν να εργάζονται καλύτερα και αποτελεσματικότερα για τα χωριά τους.

Η διοικητική, η περιουσιακή και η, ως άνω, εκλογική εξάρτηση και δεσμευση των χωριών (καταργηθεί-

σών Κοινοτήτων) από τους Δήμους, κατέστησε αυτά δέσμιά τους με αποτέλεσμα την εκ τούτου και κατά το πλείστον παράλυση των χωριών.

Πρέπει να το λάβουν αυτό υπόψιν τους οι εκπρόσωποί μας στη Βουλή και να φροντίσουν να διορθωθεί. Από χωριά κατάγονται πολλοί απ' αυτούς, γνωρίζουν τον πόνο τους και πρέπει να ενδιαφερθούν.

Τα χωριά είναι οι ρίζες και τα θεμέλια της χώρας μας και οι τροφодότες των πόλεων αυτής. Πρέπει να προσεχθούν.

Για τον κομματισμό και τις συνέπειες αυτού στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, στους Ο.Τ.Α. και σε άλλους οργανισμούς και οργανώσεις, σημειώνω τα επόμενα:

Είναι γνωστόν ότι όπου εισχωρεί ο κομματισμός επέρχεται κάποια διαίρεση και αντιπαράθεση, με όχι καλά αποτελέσματα.

Βλέπουμε πού οδήγησε τον ευρύτερο δημόσιο τομέα ο κομματισμός υπαλλήλων του και η επίθεση εκλογής αυτών σε διοικήσεις των ΟΤΑ και αλλού. Συνέτελεσε πολύ σ' αυτό και η κατάργηση του θεσμού των ειδικών επιθεωρητών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης Δημόσιας Διοίκησης, διότι έπαυσε η επιθεώρηση και ο έλεγχος που διενεργούσαν αυτοί, τακτικώς μεν άπαξ του έτους, εκτάκτως δε όταν υπήρχε λόγος.

Η έλλειψη της επιθεωρήσεως και του ελέγχου και η εκ τούτου μη

διαπίστωση των παραβάσεων και, συνεπώς, μη τιμωρία των παραβατών, ενθαρρύνει την παράβαση των νόμων και της αρχής της χρηστής διοίκησης, περιορίζει την διαφάνεια και οδηγεί στην κακοδιοίκηση, ενίοτε δε και στην διαφθορά. Γιατί, όμως, δεν επανέρχεται ο τόσον αναγκαίος θεσμός αυτός;

Βλέπουμε τις ΤΕΔΚ, την ΚΕΔΚΕ και την ΕΝΑΕ, κορυφαίες οργανώσεις των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, οι παρατάξεις των οποίων σε μερικά θέματα παίρνουν ενίοτε, εμφανώς ή αφανώς, θέσεις κομματικές και προσπαθούν η μία να βλάψει την άλλη, αδιαφορώντας για τις εκ τούτου κοινωνικές συνέπειες.

Βλέπουμε την κομματισμένη ανώτερη και ανώτατη παιδεία, τον όποιον κομματισμένο συνδικαλισμό, τις όποιες κομματισμένες διοικήσεις οργανισμών και οργανώσεων.

Αποτέλεσμα του κομματισμού αυτού είναι αυτό που βλέπουμε και μας λυπεί: ανωμαλίες, αντιπαραθέσεις, εκκρεμότητες και αναποτελεσματικότητα, εις βάρος της δημιουργικότητας και της προόδου. Οδεύουμε, έτσι... ευχάριστα τον κατήφορο.

Δημοκρατία με κομματικά κατευθυνόμενους πολίτες, είναι, δημοκρατία ανελεύθερη, κατευθυνόμενη, ελλειμματική και κακοποιημένη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ

— Πραγματοποιήθηκε στην Δοβρά μας την 27 Ιουνίου 2009 ο γάμος του **Κίμωνα Οικονόμου** μετά της **Άννας Καρμαζή** δασκάλας, από την Κοζάνη.

— Στις 3 Ιούλη ο Δήμος μας πραγματοποίησε εκδρομή στην Ευρώπη, από το διαμέρισμα Ασπραγγέλων συμμετείχαν 13 άτομα.

— Στις 4 Ιουλίου 2009 το ζεύγος **Κλεοπάτρα Καρθούνη-Νίκος Αμαρίδης**, που μένουν στην Κατερίνη ήλθαν στο χωριό μας και βάπτισαν την κορούλα τους. Το όνομα αυτής **Γεωργία** που χάρισαν οι νονοί της, **Πάυλος Συμεωνίδης και Μιρέλλα Μπόσιου.**

Η **Κλεοπάτρα Καρθούνη** είναι χωριανή μας κόρη του Σωτήρη Καρθούνη και εγγονή του Κώστα Φώτου-Καρθούνη. Μετά την βάπτιση ακολούθησε γεύμα, με τους προσκεκλημένους συγγενείς και φίλους, 50 και πλέον άτομα, στο Κέντρο Βρύση Πασιά. Να χαϊρώμαστε την νεοφώτιστη και καλή χριστιανή. Την Κλεοπάτρα είδε να την μιμηθούν και άλλοι νέοι της Δοβράς μας.

— Στις 26 Ιούλη γιορτή της Αγίας Παρασκευής έγινε λειτουργία στο ιστορικό εξωκλήσι, περί τους εκατό και πλέον Δοβριανίτες συμμετείχαν στην Λειτουργία.

Μ.Κ.

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΩΝ ΒΙΤΣΑΣ
ΑΛΕΞΙΟΣ & ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βίτσα και η Αδελφότητα Βίτσας θα ήθελαν να εκφράσουν τις θερμές τους ευχαριστίες σε όλους όσους συνεισέφεραν προκειμένου να πραγματοποιηθεί το παραδοσιακό «ζιαφέτι» στις 19 Ιουλίου 2009 στον Πρωϊτή Ηλία Βίτσας.

Τα Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου και της Αδελφότητας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ Νέοι επιστήμονες

– Ο μοναχογιός **Δημήτρης** του Γιώργου **Τσούκαλη** και της αείμνηστης Μαρίας έκανε μεταπτυχιακό στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Α.Σ.Ο.Ε.Ε.) Διοίκηση Επιχειρήσεων (Οικονομία και Διοίκηση) MARKETING και Επικοινωνία Μ.Β.Α. (MASTER IN BUSINESS ADMINISTRATION). Θερμά συγχαρητήρια, καλή σταδιοδρομία.

Γεννήσεις

– Η **Ελπίδα** και ο **Χάρης** του Θανάση **Καλογήρου** και της Δέσποινας **Ταπακούδη** έγιναν γονείς πρωτότοκου **αγοριού** την Παρασκευή 17-7-2009 στα Γιάννενα.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γάμοι

– Η **Ειρήνη** του Βασίλη **Ζυγούνα** και της Βαρβάρας Δ. Ρούντα στη Φιλοθέη Αττικής παντρεύτηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της **Γιώργο Βουρλιδάκη** το Μάιο του 2009. Ο αδελφός της ο **Βαγγέλης Ζυγούνας** στην ίδια εκκλησία της Αγίας Φιλοθέης στεφανώθηκε την καλή του **Σοφία Γερούκη** στις 11 Ιουλίου 2009. Οι γαμήλιες δεξιώσεις και των δύο ζευγαριών έγιναν στο κέντρο του συγχωριανού μας **Νίκου Γ. Μεντή**. Να ζήσουν τα νέα ζευγάρια, να ευτυχίσουν και καλούς απογόνους.

Στ. Συκ.

Θάνατοι

– Ο **Κων/νος** του αρτοποιού **Νικ. Λιαρή** και της Μαριάνθης Λαζοπούλου γεννήθηκε το 1931 στην Πάτρα. Υπήρξε μαθητής του Δημοτικού Σχολείου Άνω Ραβενίων. Το 1951 ανέλαβε το φούρνο του αποβίωσαντος πατρός του στην Πάτρα. Το 1965 εκλέχτηκε Πρόεδρος της συντεχνίας των αρτοποιών Πατρών και αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας αρτοποιών Ελλάδος. Από το 1985 μέχρι το 1991 ήταν Πρόεδρος του Πανεπιστημιακού Συλλόγου Πατρών. Το 1991 συνταξιοδοτήθηκε και το 2009 έφυγε από τη ζωή. Θερμά συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΑΡΙΣΤΗ

Βαπτίσεις

– Η Αρίστη στήνει γέφυρες με την αρχαία Ελλάδα. Μετά τον Ιάσονα μας ήρθε και ο **Ορέστης**. Αυτό το όνομα έδωσε στον νεοφώτιστο η νονά του **Μαρία Σαρκοβίστα**, στη βάπτισή του που έγινε στις 18/7/09 στο εκκλησάκι των Ταξιαρχών στην

Αρίστη. Ο Ορέστης είναι ο πρώτος γιος ζεύγους **Γιάννη και Ουρανίας (Χριστοδούλου) Ρόκου**.

Γειτονικά στο εκκλησάκι και στη μεγάλη ανακαινισμένη αυλή της γιαγιάς **Ελένης Χριστοδούλου**, γιορτάστηκε το γεγονός, χαρούμενα και κεφάτα, από πολυπληθή εκλεκτό κόσμο που συμμετείχε στη βάπτισή και συνεόρτασε το γεγονός μέχρι τις μεταμεσονύκτιες ώρες. Σίγουρα, ο πισταρικός Ορέστης έζησε μια έντονη και εντυπωσιακή μέρα της μικρής του ζωής, έκφραση της οποίας ήταν η μεγάλη του κινητικότητα. Κρίμα, που η αδύναμη, ακόμα μνήμη του δεν κατέγραψε τα γεγονότα για να τα αναθυμάται μελλοντικά.

Όλοι οι προσκαλεσμένοι ευχήθηκαν στο νεαρό ζευγάρι να τους ζήσει ο νεοφώτιστος Ορέστης για να τον χαίρονται και να τον καμαρώνουν παράλληλα με τη δική τους ζωή.

Εύχεται κι εγώ στον χαριτωμένο Ορέστη να είναι ευοίωνη η ζωή του και να μεγαλουργήσει.

Θάνατοι

– Η επάρατος ασθένεια, όπως την αποκαλούμε, έχει πάντα τον τελευταίο λόγο. Έτσι, παρά τον πολυετή πείσιμονα αγώνα της η **Παναγιώτα (Τούλα) Μιχ. Παπακώστα**, υπέκυψε στο μοιραίο και ο θάνατος της σφάλισε, τελικά, τα εκφραστικά της μάτια, στις 29/6/09. Την επομένη, το προβλεπόμενο ταξίδι για τις διακοπές του καλοκαιριού στην Αρίστη, όπως πάντα, έγινε με νεκροφόρα, για να πάρει μόνιμη θέση στο ήσυχο, γραφικό μας κοιμητήριο, όπου το συναπάντημα με τον σύζυγό της.

Η ζωντάνια που είχε σαν άτομο, η καλοσύνη της και η αγαθή σχέση της με τους ανθρώπους, συγκέντρωσε όλον τον κόσμο του χωριού και της περιοχής, που την κατευόδωσε ως τη στερνή της μόνιμη κατοικία.

Η Τούλα δεν ξεχνιέται εύκολα και παρά την απουσία της θα μείνει παντοτινά στη μνήμη μας. Στα παιδιά της και τους λοιπούς οικείους της τα θερμά μας συλλυπητήρια και την εξ ύψους παρηγορία.

Στ. Συκ.

Πτυχιούχοι

– Την Παρασκευή 31/7/09, στην αίθουσα Γ. Μυλωνάς, του Παν/μίου

Ιωαννίνων, ορκίστηκαν οι πτυχιούχοι του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών. Ανάμεσά τους και η ανεψιούλα μας **Ελένη Γ. Σκαμνέλου**, κόρη του **Γεωργίου** και της **Σταυρούλας Σκαμνέλου**.

Τη συγχαίρουμε θερμά για την επιτυχία της και της ευχόμεθα επιτυχία, επίσης, σταδιοδρομία.

Στους γονείς της ευχόμεθα να τους ζήσει για να την καμαρώνουν και να ευτυχίσουν να τη δουν και νυφούλα. Είναι εκλεκτό κορίτσι και της αξίζει κάθε επιτυχία στη ζωή της.

Σταύρος-Αγγελική

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Βαπτίσεις

– Η **Σοφία Καψάλη** και ο **Μάνθος Σιαφάκας** βάπτισαν την πρωτότοκη κορούλα τους το Σάββατο 4-7-2009 και ο νουνός **Φώντας Βρόσγος** της χάρισε το όνομα της Σουδενιώτισσας γιαγιάς **Ευδοξία**. Να τους ζήσει με υγεία, ευτυχία και νυφούλα να τη χαρούν.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Θάνατοι

– Πέθανε στην Αθήνα όπου και κηδεύτηκε η χωριανή μας **Αρετή Κοντοπάνου-Βαραδίνη**. Ας είναι ελαφρύ το χόμα της Αττικής γης που την σκέπασε. Αιώνια η μνήμη της. Στους οικείους της τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Μ.Κ.

ΒΙΤΣΑ

Γάμοι

– Σε μια πολύ όμορφη και ευχάριστη ατμόσφαιρα πάνω στο υπερυψωμένο προαύλιο του Ι. Ν. Ταξιαρχών Βίτσας Ζαγορίου με τα λουλουδιών παρτέρια, το Σάββατο 20-6-2009 στις 7.00 μ.μ. έγιναν τα στεφάνια ενός πανέμορφου ζευγαριού. Γαμπρός ο προϊστάμενος των ΕΛ.ΤΑ Δολιανών **Δημήτρης Ράπτης** και η νύφη η **stager** του Δήμου Τύμφης **Σάρρα Βασδέκη**. Οι κουμπάροι από το Τσπεπέλαβο **Νίκο και Λίτσα Κέντρου**. Ακολούθησε υπερπολυτελής δεξίωση στο Κέντρο ΧΗΤΟΣ στις Καρυές. Οι ευχές όλων μας από το Δημαρχείο συνοδεύουν το νέο ζευγάρι που γύρισε από την Ταυλάνδη, όπου πέρασαν το μήνα του μέλιτος.

ΒΡΑΔΕΤΟ

Γάμοι

– Ο **Συμεών Βασδέκης** του Θεοφάνη και της Ελένης και η **Βασιλική Κωστούλη** του Αναστασίου και της Αντωνίας παντρεύτηκαν στους Ανωτάδες στις 5 Ιουνίου 2009. Να ζήσουν με ευτυχία...

– Η **Αφροδίτη Αρθανίτη** του Παναγιώτη και της Μαρίας Αναστασίου παντρεύτηκε στο Πέραμα τον εκλεκτό της **Κων/νο Γιάππο** του Δημητρίου και της Μαριάνθης Παπαπέτρου. Να ζήσουν με υγεία...

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Αρραβώνες

– Η νηπιαγωγός **Χριστίνα**, κόρη του Διοικητή 3ης Μεραρχίας Θανάση **Καραγιαννόπουλου** και της Περσεφόνης Κατακοιούδη αρραβωνιάστηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της **Δημήτρη Γάσιο** από το Συρράκο.

– Ο **Γιώργος** του Αστέριου **Τσουμάνη** και της Σταματίας Οικονόμου αρραβωνιάστηκε την εκλεκτή του **Μαρία Κοζίδου** από το Πλατύ Ημαθίας. Συγχαρητήρια θερμά στα νέα ζευγάρια και καλά στεφάνια.

Βαπτίσεις

– Η **Αδαμαντία Καπράντζου** και ο **Ανδρέας Γκόνκος** βάπτισαν το 2ο παιδάκι τους στις 21 Ιουνίου 2009 και το είπαν Χρήστο. Να ζήσει.

Θάνατοι

– Ο **Στέργιος Ρήμας** του Νικολάου και της Χαίδως που είχε γεννηθεί στις 8-6-1924 αναπαύτηκε για πάντα στο Βρυσσώρι τον Ιούνιο του 2009. Θερμά συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Γάμοι

– Στις 21-6-09 παντρεύτηκαν στη Μητρόπολη Ιωαννίνων η **Ναταλία Ζινδριλή** (κόρη του Βασιλείου και Άννας Ζινδριλή) τον εκλεκτό της καρδιάς της **Ιωάννη Τζίμα** με την παρουσία πλήθους προσκεκλημένων. Ακολούθησε αξέχαστο γαμήλιο γλέντι στο Epirus Palace. Ευχόμεστε ολόψυχα στο νιόπαντρο ζευγάρι να ζήσουν για πάντα χαρούμενοι και ευτυχισμένοι και στους γονείς Λάκη και Άννα τα πιο θερμά μας συγχαρητήρια και γρήγορα απογόνους.

Δημήτρης και Ντίνα Τόμου

– Στις 4-7-09 παντρεύτηκαν στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Ελαφοτόπου ο **Χρήστος Ζινδριλής** (γιος του Μάνθου και της Δημητράς Ζινδριλή) την εκλεκτή της καρδιάς του **Χρύσα**. Γέμισε το χωριό καλεσμένων. Ακολούθησε αξέχαστο γαμήλιο γλέντι στο Χίτο της Καρυές. Ευχόμεστε ολόψυχα στους νιόπαντρους να ζήσουν ευτυχισμένοι και στους γονείς να χαρούν απογόνους. Δημήτρης και Ντίνα Τόμου

Συγχαρητήρια

– Θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία στην Ελαφοτοπίτσα **Ευθυμίου Χρυσάνθη**, κόρη της Ρούλας μας και τον Γιάννη, που πήρε επάξια και το δεύτερο πτυχίο της, από το Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης Ιωαννίνων ύστερα από κατατακτήριες εξετάσεις.

Με πολλή αγάπη
Μιχαήλης-Κλεονίκη

– Στην αγαπημένη μας **Χρυσάνθη Ευθυμίου** κόρη του Γιάννη και της Ρούλας, που πήρε το δεύτερο πτυχίο της από το Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία. Στους δε γονείς να την καμαρώνουν πάντα με επιτυχίες.

Δημήτρης-Ντίνα
Αφροδίτη-Κώστας Τόμου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Θάνατοι

– Ο 25χρονος τότε έφηδρος ανθ/γός και αείμνηστος πλέον **Μάρκος Μαρκιανός** του Εμμανουήλ και της Ελένης που είχε παντρευτεί στο Καπέσοβο στις 13-5-1950 την 17χρονη τότε Ειρήνη Νουσιάδου του Ηλία και της Μελοπομένης, αναπαύτηκε για πάντα στην πατρίδα του Αργυρούπολη Ρεθύμνου Κρήτης, τον Ιούνιο του 2009. Συλλυπητήρια. Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΛΑΪΣΤΑ

Θάνατοι

– Καμάρωνε που ήταν «απ' τα ψ'λά β'νά» και πάντα ρωτούσε γι' αυτά, ο 86χρονος **Γιάννης Παπαρούνας** με τα χαμπέρια του και τις ιστορίες του που δεν θα μας ξαναπεί πια. Ανάλαφρο το χόμα του Άη Νικόλα Κοπάνων Ιωαννίνων, όπου τον ξεκίνησαμε το Σάββατο απόγευμα 27-6-2009. Θερμά συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Θάνατοι

– Ο **Κων/νος Μπλανάς** του Αρίστιππου και της Αρετής που είχε γεννηθεί στις 28-3-1916, απεβίωσε στις 25-4-2009. Συλλυπητήρια θερμά. Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΜΑΚΡΙΝΟ

Γεννήσεις

– Στις 29 Μαΐου 2009, ο καλός μας φίλος και πρόεδρος του Μακρίνου Ανατολικού Ζαγορίου **Γεώργιος Καπερώνης** και η σύζυγός του **Μαρίνα Μαζιανίτη**, απέκτησαν μια χαριτωμένη κορούλα.

Στους ευτυχισμένους γονείς, ευχόμεστε να τους ζήσει, να φυλαχθεί με γονείς και να μεγαλώσει με υγεία, χαρά και ευτυχία. Οι φίλοι Μακρινιώτες

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ

Γάμοι

– Στον αγαπημένο μας ανεψιό και ξάδερφο **Κωστή Τσιγγάνη** που παντρεύτηκε στη Λάρισα με κλαρίνα και όλα τα έθιμα του χωριού μας, την καλή του **Κλεοπάτρα** ευχόμεστε κάθε ευτυχία.

Ευτυχία, Πέτρος, Βιβή Σαρπανιδή

Συγχαρητήρια

– Στην αγαπημένη μου εγγονή **Βασιλική Σαρπανιδή**, που πήρε το δεύτερο μεταπτυχιακό της από το Πανεπιστήμιο JOHNS HOPKINS της Βαλτιμόρης εύχομαι ολόψυχα και σε ανώτερα.

Η γιαγιά της Κούλα Δουζμπη

ΠΑΠΙΓΚΟ

Γεννήσεις

– Τα ξημερώματα της 3ης Αυγούστου ε.ε. το νεαρό ζευγάρι του **Δημητρίου Μπίτου** του Αθανασίου και **Δάφνης Δήμου-Μπίτου** απέκτησαν το δεύτερο παιδί τους, ένα χαριτωμένο αγοράκι. Στους ευτυχείς γονείς ευχόμεθα ο γιος

τους να έχει πάντα υγεία και να είναι φορέας οικογενειακής ευτυχίας. Στους παππούδες και στις γιαγιάδες να χαίρονται τον εγγονό τους και να ευτυχίσουν να τον δουν αξιο παράγοντα της οικογένειας και της κοινωνίας.

Με πολύ αγάπη
Αγγελική και Δημήτριος Γκέκης

Νέοι επιστήμονες

– Ο **Χρήστος Σκούρας** του Τάκη και της Χρυσούλας, εγγονός της αείμνηστης Αρσινόης Παπαγεωργίου ορκίστηκε πτυχιούχος στις 6-7-2009 στο Αργοστόλι του ΤΕΙ **Βιολογικής Γεωργίας**.

– Η αδελφή του η **Σπυριδούλα Σκούρα** πτυχιούχος καθηγήτρια Αγγλικής Φιλολογίας ύστερα από επιτυχείς εξετάσεις διορίστηκε μέσω Α.Σ.Ε.Π.

– Η **Παναγιώτα** του Νίκου **Θωμά** και της Σοφίας Κατσάνικα ορκίστηκε πτυχιούχος **γεωπόνος Ζωικής Παραγωγής** του ΤΕΙ Λάρισας.

Θερμά συγχαρητήρια. Καλή σταδιοδρομία στους νέους επιστήμονες που οι μητέρες τους έλκουν καταγωγή από το Πάπιγκο...

Βαπτίσεις

– Βαπτίστηκαν στο Πάπιγκο, ερχόμενες από Αμερική οι έφηβες θυγατέρες του **Γιάννη Στουκίδη**, την Παρασκευή 3 Ιουλίου του 2009, η μια πήρε το όνομα **Αμαλία** και η άλλη **Αναστασία**. Να ζήσουν οι νεοφώτιστες με υγεία, χαρά, ευτυχία, καλή πρόοδο, καλή προκοπή και στους γάμους τους να χαρούν...

Γάμοι

– Η **Σωτηρία** Θανάση **Μπίττου** και της Καλυψώς Ράγκα και ο εκλεκτός της **Σωτήρης** παντρεύτηκαν στην Ανατολή Ιωαννίνων το Σάββατο 27-6-2009. Την Παρασκευή όλοι οι καλεσμένοι έφαγαν και γλέντησαν στο Πάπιγκο, το δε Σαββατόβραδο μεταφέρθηκε το νταραβέρι στο κέντρο CEZARIA. Να ζήσουν.

Συλλυπητήρια

– Η 84χρονη **Ελισσάβετ Χαρίση** απεβίωσε στον Άγιο Γεώργιο Θεοπροπίας στις 30 Απρίλη του

Ευχαριστήριο

Ένα θερμό εγκάρδιο ευχαριστώ σε όλους τους συγγενείς και φίλους, που πόνεσαν και έκλαψαν μαζί μας για το θάνατο του πολυαγαπημένου μας, γιου, πατέρα, συζύγου-αδελφού, θείου ανηψιού και εξαδέλφου **Κώστα Γεωργονίκου** (Καθηγητή Μουσικής).

Οικογένειες:
Βασίλη και Δανάης Γεωργονίκου
Βαρβάρας Παπαδοπούλου
– **Γεωργονίκου**

2009. Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της Άννα και Λάμπρο Τάγκα και λοιπούς συγγενείς.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Βαπτίσεις

– Οι γεωπόνοι **Μωσής Σανοζίδης** και **Βάσω Δέμα** βάπτισαν το τρίτο παιδάκι τους στο Τσπεπέλοβο 19-7-2009 και η νονά Ευδοξία Ζηκίδου της χάρισε το όνομα της γιαγιάς **Νίκη**. Να τη χαίρονται και νυφούλα να την καμαρώσουν...

Γάμοι

– Παντρεύτηκε στα Γιάννενα στις 7 Ιουνίου 2009 η **Ελένη** του Γιάννη **Καλευρά** και της Μαίρης Τσομιάνη με τον εκλεκτό της **Παύλο Θ. Σταλικά** από τη Μοσπίνα Γραμμενοχωριών. Να ζήσουν με υγεία...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Γεννήσεις

– Ο **Γιάννης Τσιγιάννης** και η γυναίκα του **Βάγια** έφεραν στον κόσμο τον πρώτο τους γιο, ένα χαριτωμένο αγοράκι. Στους χαρούμενους γονείς και στη γιαγιά του Ελένη Τσιγιάννη τους ευχόμεστε να τους ζήσει. Πάντα ευτυχισμένοι.

Γάμοι

– Η **Χαρά** του Παναγιώτη **Σταμούλη** και της Ελένης Ζουμπούλη παντρεύτηκε τον εκλεκτό της **Ελευθέριο Ηλ. Στάθη** στις 28 Ιουνίου 2009 στα Γιάννενα. Να ζήσουν με υγεία, χαρά, ευτυχία.

Γάμοι-Βαπτίσεις

– Ο **Γιάννης Λεοντίδης** του Βασίλειου και της Βούλας παντρεύτηκε στον Άγιο Δημήτριο Φραγκάδων την εκλεκτή της καρδιάς του **Πένυ Γεράκη** στις 11 Ιουλίου 2009 και βάπτισαν και το γιο τους **Βασίλη**. Να ζήσουν ευτυχισμένοι, υγιείς, χαρούμενοι και σύντομα να καλοδεχτούν και κορίτσάκι.

Θάνατοι

– Η **Βασιλική Γραβάνη** του Μιχαήλ και της Αριστούλας, χήρα Δημητρίου Τσιγιάννη που είχε γεννηθεί στις 26-9-1920 στις Φραγκάδες, αναπαύτηκε για πάντα στο Βόλο στις 18-6-2009. Θερμά συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

Βαπτίσεις

– Το ζεύγος **Πέτρου Ευαγγέλου** και **Ρένας Γαβριήλ** στις 5 Ιουλίου 2009 βάπτισαν την πρωτότοκη κόρη τους στο ναό της Αγίας Μαρίας Ιωαννίνων. Το όνομα αυτής **Δάφνη**. Ευχόμεστε στους ευτυχείς γονείς να τους ζήσει και νυφούλα να τη χαίρονται. Στον παππού Γρηγόρη που στο όνομα της εγγονής θα θυμάται το όνομα της αείμνηστης γυναίκας του Δάφνης τις ίδιες ευχές. Ανάδοχοι οι **Χριστίνα και Ελευθερία Λαδιά**. Να τους ζήσει.

Το «Ζ»

ΑΚΟΜΗ ΕΝΑΣ (και λίγο δικός μας) ΓΑΜΟΣ

Λιγότερο από ένα χρόνο (το Νοέμβριο του 2008) χαρήκαμε και ευχηθήκαμε μέσω του Περιοδικού μας για τους γάμους της **Μελίνας**, της μεγαλύτερης κόρης του φίλου μας Γεράσιμου Δούβαλη.

Φέτος στις 18 Ιουλίου έγιναν και οι γάμοι της **Ρεθέκας**, της μικρότερης κόρης του ζεύγους **Δουδάλη**, με τον εκλεκτό της **Βησσαρίωνα Καραμήτσο**.

Ίδια και φέτος η χαρά μας και όλες μας οι ευχές για μια ευτυχισμένη ζωή των νιόπαντρων παιδιών και οι παππούδες να χαρούν και να κουναρίσουν πολλά εγγόνια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΒΙΤΣΑ

– Εις μνήμην Φρίξου Θεοχάρους από Ελάτη ο Ιωάννης Βασδέκης αντιδήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου αντί στεφάνου κατέθεσε χρηματικό ποσό για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάτω Βίτσας.

– Εις μνήμην Ευλαλίας Βλαχοπούλου το γένος Βασδέκη αντί στεφάνου κατέθεσε χρηματικό ποσό για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάτω Βίτσας η Βασιλική Βαταβάλη.

Η Εκκλ. Επιτροπή Κάτω Βίτσας ευχαριστεί.

ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΠΙΓΚΟ

– Στο Μεγάλο Πάπιγκο, σε μια τοποθεσία έξω από το χωριό σε απόσταση 45 λεπτών με τα πόδια, βρίσκεται σε ένα λόφο το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία. Στο εκκλησάκι αυτό κάθε χρόνο στις 20 Ιουλίου συρρέει πλήθος κόσμου ντόπιων και ξένων. Την εξάισια φωνή του παπα-Βαγγέλη συνοδεύουν τα γλυκόλαλα πουλιά της περιοχής. Πολύλες φορές γινόνταν γλέντι με όργανα ή με τη φλογέρα του Άγγελου και του Θανάση.

Η αγάπη των συγχωριανών μας για τους οίκους του Θεού είναι πολύτιμη και πρόθυμη ώστε να μην υπάρχουν ερείπια, αλλά στολίδια της παράδοσής μας στις επερχόμενες γενιές. Την αγάπη αυτή δεχτήκαμε και πάλι από τον ευγενικό νέο του χωριού μας κ. Παπαγεωργίου Βύρωνα. Ο νέος αυτός έκανε δεύτερη δωρεά στο εκκλησάκι αναλαμβάνοντας τη δαπάνη της οροφής. Η δωρεά αυτή έγινε στη μνήμη των αιμνήστων γονέων του Στέφανου και Αρσινόης.

Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί και εύχεται ο Πανάγαθος Θεός να του χαρίζει υγεία και προκοπή.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ιερέας Παπαδημητρίου Ευάγγελος

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

– Στη μνήμη Ευλαλίας Βλαχοπούλου κατέθεσαν αντί στεφάνου διάφορα χρηματικά ποσά υπέρ του Ι. Ν. Αγ. Νικολάου Τσεπελόβου, η οικογένεια Ηλία Βλαχόπουλου και υπέρ της Ι. Μ. Άη Γιάννη Ρογκοβού Τσεπελόβου, ο Ευάγγελος Βλαχόπουλος, η οικογένεια Κωνσταντίνου Οικονόμου - Αμαλίας Βλαχοπούλου, η οικογένεια Αν-

δρέα Στεφόπουλου και η οικογένεια Σπύρου Βλαχόπουλου.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί.
– Ανώνυμος στην Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννη Ρογκοβού Τσεπελόβου 50 ευρώ.

– Ανώνυμη στους Αγίους Αναργύρους Τσεπελόβου 50 ευρώ.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Η οικογένεια Γεωργίου Παπακωστήδη προσέφερε 50 Ε για τον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων στη μνήμη Χαράλαμπου Μπώττη.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

– Για τον απροσδόκητο θάνατο του Ηλία Γ. Τσόντζου η γυναίκα του Χαρίκλεια, τα παιδιά του Γλυκερία - Αναστάσιος, Μαριάνθη - Δημήτριος, Γεώργιος & Βασιλική ευχαριστούν όλους που συμπαραστάθηκαν στο βαρύ πένθος τους.

Επίσης ευχαριστούν όσους κατέθεσαν αντί στεφάνου χρηματικά ποσά στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Πέτρας: Τα ανήψια του Ελένη-Χρήστο Μπούρη, τα αδέρφια, εξαδέλφια και ανήψια του Γεώργιου Τσόντζου, Αθανασία Τζίμα, Σοφία & Ελπίνη Τσόντζου, Κωνσταντίνου Τσόντζου, Αντώνιο Τσόντζου, Αθανασία Λεονταρίδη και Κωνσταντίνου Άγγ. Δαλαγγέλη. Τον Χρήστο Παπακώστα και τα παιδιά

του Πανωραία, Γεώργιο, Βασιλική, Κώστα-Μαρία. Τον Λεοντάρη Λεονταρίδη και τα παιδιά του Ανθούλα - Νικόλαο Τσιατούρα.

Τις οικογένειες Γιάννη - Ξανθούλας Παπαϊωάννου, Μιλτιάδη Παπαστεργίου, Βασιλείου Βραχά, Γεωργίου και Χρήστου Τσιατούρα, Γιάννη Παπαζώη, Γεωργίου Σπύρου, Γεωργίου Κασίμη, Παύλου Παπαζώη και τα παιδιά του Γεώργιο, Άγγελο και Κωνσταντίνο - Βασιλική Μαρτίνη. Τους Κωνσταντίνο & Γεώργιο Χρ. Δαλαγγέλη, Δημήτριο Κασιμόπουλο, Δημήτριο, Ευάγγελο & Κωνσταντίνο Παπαστεργίου.

Τους Δημάρχους Ανατ. Ζαγορίου Βασ. Σπύρου & Σελλών Αλέξανδρο Δήμο.

Τους Δημοτικούς Συμβούλους του Δήμου Σελλών, τον πολιτιστικό Σύλλογο Πέτρας & την Εκκλησιαστική Επιτροπή Αγίου Νικολάου Πέτρας.

Ευχαριστούν επίσης όσους κατέθεσαν χρηματικά ποσά στην Αγία Κυριακή Τύριας την οικογένεια Ελευθερίου Ντάσιου, τους δασκάλους και την Σχολική Επιτροπή του Δημοτικού Σχολείου Μπαουσίων Τύριας.

Στον Ι. Ν. Αποστόλου Παύλου Σεισμοπλήκτων ο σύλλογος Γυναικών Νέου Βελισσαρίου.

Η οικογένεια
Χαρίκλειας Τσόντζου

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 200

Μούζας Γεώργιος

ΕΥΡΩ 109

Βασιλείου Κων/νος

ΕΥΡΩ 100

Λουμίδη Άννα
Λαμπρίδης Βασίλειος

ΕΥΡΩ 80

Αχιλλέας Φλώρος

ΕΥΡΩ 50

Μαργιώλης Δημήτριος
Βραζετούλης Γεώργιος
Καπνίση Αθηνά
Γερονίκου Δανάη

ΕΥΡΩ 45

Αδελφότητα Κουκουλιωτών
Ευγένιος Πλακίδας

ΕΥΡΩ 30

Κύρκος Νικόλαος
Καραγιάννης Θωμάς
Άρης Φλώρος
Καρολίνα Φλώρου
Αφροδίτη Φλώρου
Κατερίνα Φλώρου

ΕΥΡΩ 20

Γκούρη Αλεξάνδρα
Γκέγκης Νικόλαος
Τζόκας Ιωάννης
Οικονόμου Δώδη Τασίσα
Τζαμπούρα Χαρά

Παπαγεωργίου Βασίλειος

ΕΥΡΩ 15

Σίββα Χρυσούλα
Θεοδώρου Αγγαία
Θεοδώρου Δημαρά Μαριγώ
Μπαζούννης Αθανάσιος
Μπούνα Αικατερίνη
Μέρτζιου Βεατρίκη
Ιωαννίδου Αικατερίνη
Παπαληθεία Έλλη
Φραγκοπούλου Δανάη
Τσιγιάννης Βασίλειος
Σιούτης Αθανάσιος
Τζαφέρη Ελισάβετ
Λέκκα Ρωξάννη
Παπαγιωτακόπουλος Κώστας
Τσιατούρας Γεώργιος
Πατεράκης Εμμανουήλ
Γερογιάννης Αλέξανδρος
Γκάνος Βασίλειος
Τζάκος Κων/νος
Τσαούση Βαγγελή Ρένα
Ράπτη Αναστασία
Κοντογιάννης Κων/νος
Σπαθάκης Πέτρος
Γέπης Θεόφιλος
Βασδέκης Μάνθος
Λιούτος Παναγιώτης
Λεοντίδης Γιάννης
Βλάχος Γεώργιος

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ

Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟ

Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑ

Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑ ΒΑΣΙΛΗ

Γεν. Γραμματέα
ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΙΩΑΝΝΗ

Ταμία
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ

Μέλος
ΖΑΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ

Μέλος
Αριστίνδην μέλη:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και στο Μυροπολιτικό

ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόρδου Βύρωνος 21

Τηλ. 26510 26266

Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 15 ΕΥΡΩ

Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ

Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Τυπογραφεία:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ**

– Η κα Ρίνα Βαγγέλη στη μνήμη του Αντιστρατήγου ε.α. Κων/νου Βαγγέλη 20 Ε.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί.